

হাতীখুলি যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি (জে এফ এম টি)

লামডিং আঞ্চলিক, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল
উত্তরাঞ্চল অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্র পরিকল্পনা

(২০১৬-১৭ বৰা ২০২৫-২৬ লৈ)

হাতীখুলি যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি দ্বাৰা প্রস্তুত

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

(কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু টি এম এল (CML)]

জুলাই, ২০১৭

Approved

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূর্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূর্ণ নাম
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায'ডাইভার্চিটী কনজাৰভেচন)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সী ফ্রাঙ্ক ডি ডেভেলপমেণ্ট
বি পি এল (BPL)	দাবিদ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' পভাটী লাইন)
এ পি এল (APL)	দাবিদ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ত পভাটী লাইন)
কম্পেল'	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট
(COMPELO)	কনচাল্টিং ছার্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহ্বড অপৰাচুনিটিজ
ইপি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এন্ট্ৰি পইণ্ট এক্সিভিটী)
জি আই এছ (GIS)	ভূ-তাত্ত্বিক তথ্য ব্যৱস্থা (জিআ'গ্ৰাফিকেল ইনফৰ্মেচন চেণ্টাৰ)
এইচ এ (Ha)	হেক্টেৰ
আইআইআই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনসিটিউট অব এণ্টাৰ্প্ৰিনিয়াৰশিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন পৰিচালনা সমিতি (জইগ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
কে জি (Kg.)	কিলোগ্ৰাম
কে এম (Km.)	কিলোমিটাৰ
এম টি (MT)	মেট্ৰিক টন
এন জি অ' (NGO)	বেচৰকাৰী স্বেচ্ছাসেৱী সংস্থা (নন গভৰ্নমেণ্টেল আর্গেনাইজেচন)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাৰ্য ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিস্বাৰ ফৰষ্টে প্ৰডিউচ)
এন ডাল্লিউ এফ পি (NWFP)	কাৰ্য ভিন্ন বনজ উৎপাদন (নন উড ফৰেষ্ট প্ৰডাক্ট)
পি ডি এছ (PDS)	ৰাজহৰা বিতৰণ ব্যৱস্থা (পাইলিক ডিস্ট্ৰিবিউচন ছিষ্টেম)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ন (পার্টিচিপেটৰি কৰেল এপ্পাইজেল)
আৰ জি ভি এন (RGVN)	ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি
আৰ এছ (Rs)	ভাৰতীয় টকা (ইণ্ডিয়ান ৰুপি)
এছ এইচ জি (SHG)	আঞ্চলিক গোট (ছেল্ফ হেল্প গ্ৰুপ)
ভি চি ডি চি (VCDC)	গাঁও পৰিযন্দ উন্নয়ন সমিতি (ভিলেজ কাউণ্টিল ডেভেলপমেণ্ট কমিটী)
টি কিউ এম (TQM)	পূৰ্ণ মানসম্পন্ন পৰিচালনা সমিতি

হাতীখুলি যুটীয়া বন পরিচালনা সমিতি লামডিং বন আঞ্চলিক, নগাঁও দক্ষিণ বন সংমগ্রল

১০ বছর বাবে ক্ষুদ্র পরিকল্পনা
(জীরিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পরিকল্পনা)

সূচীপত্র

অধ্যায়	শিরোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	ভূমিকা	৪
২	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা	৫
৩	জীৱিকাৰ সুযোগসমূহৰ বিশ্লেষণ	১০
৪	জীৱিকা উন্নয়ন পরিকল্পনা	১৫
৫	বন উন্নয়ন পরিকল্পনা	১৬
৬	পৰিশিষ্ট তালিকা-১ হিতাধিকাৰী তালিকা চিনাক্তকৰণ জীৱিকাৰ বাবে প্ৰজন্মৰ সক্ৰিয়তা (১) পশুধন লালনপালন (বিভিন্ন পশুধন)	৩১

১। ভূমিকা

<p>কম্পেল’র প্রকল্প সম্পর্কে (ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট, COMPELO) :</p>	<p>অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে— ‘নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু বনজবহিৰ্ভূত সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাৰে অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনৰ ব্যৱস্থা কৰা।’ প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— ‘বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।’</p> <p>এই প্ৰকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেন্সী ফান্সিজ ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনাকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভার্চিটী কনজাৰ্ভেচন ছ’চাইটী।</p>
<p>ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন</p>	<p>বজাৰৰ সন্তাৱনীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত গুৰুত্ব পৰিপ্ৰেক্ষিত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সন্তাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানে উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উন্নৰণ কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিউটুট অব এণ্ট্ৰোপোলিজি’বশিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন), আৰু ‘চেণ্টৰ ফৰ মাইক্ৰ’ ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিছেড’ (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট (কনছাল্ট’ং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ’লেনিং এনহেন্স’ং লাইভলিছেড অপচুনিটিজ)’ চমুকে কম্পেল’।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে ‘গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান আৰু বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্বশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।’ বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।</p>
<p>হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা</p>	<p>অসমৰ হোজাই জিলাত অৱস্থিত হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা এই নথিত আগবঢ়োৱা হৈছে। এই জে এফ এম চি নগাঁও দক্ষিণ বন সংঘণ্টনৰ উন্নৰ অসম চক্ৰৰ অধীনত। সম্প্ৰদায়ৰ ৰূপৰেখা পৰৱৰ্তী শাখাত দিয়া হৈছে।</p>

বৰ্তমান ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলাসহ সকলো সদস্যৰ অংশগ্ৰহণৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই নথি অংশগ্ৰহণমূলক প্ৰামীণ পৰিমাপৰ অংশ হিচাপে (পি আৰ এ) কাৰ্য্যকৰীকৰণ হয় সম্প্ৰদায় আৰু আই আই ই, গুৱাহাটীৰ অধীনৰ কৰ্মচাৰীৰ সহযোগত জুন, ২০১৬ চনত। জুলাই ২০১৬ তাৰিখে গৃহীত কৰাৰ বাবে এই নথি আলোচনা কৰি চূড়ান্ত কৰা হয়।

২। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা

অৱস্থিতি	হাতীখুলি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি) লামড়িং সামাজিক বনাঞ্চলৰ কাষত থকা হাতীখুলি গাঁৱৰ স্থায়ী সম্প্ৰদায়ক লৈ গঠিত হৈছে। অসমৰ হোজাই জিলাৰ লক্ষা বাজহ চক্ৰৰ অন্তৰ্গত উল্লেখিত জে এফ এম চি সমিতিখন। পৰিশিষ্ট-১ত গাঁৱৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।																														
মূল তথ্য	<p>জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।</p> <p>তালিকা-ক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>জে এফ এম চিৰ নাম</th> <th>হাতীখুলি</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>বাসস্থান</td> <td></td> </tr> <tr> <td>বাজহ গাঁৱৰ নাম</td> <td>হাতীখুলি</td> </tr> <tr> <td>গাঁও পথগায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম</td> <td>হাতীখুলি</td> </tr> <tr> <td>বাজহ গাঁৱৰ নাম</td> <td>নাই</td> </tr> <tr> <td>গাঁও পথগায়তৰ নাম ভিচিডিচি</td> <td>পশ্চিম লামড়িং</td> </tr> <tr> <td>বাজহ চক্ৰ</td> <td>লংকা</td> </tr> <tr> <td>জিলা</td> <td>হোজাই</td> </tr> <tr> <td>বন সংঘণ্ডল</td> <td>দক্ষিণ নগাঁও</td> </tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td> <td>লামড়িং</td> </tr> <tr> <td>বন লাট</td> <td>বৰলংফাৰ</td> </tr> <tr> <td>গঠন হোৱাৰ বছৰ</td> <td>২০০৮-২০০৯</td> </tr> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা</td> <td> <p>তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :</p> <p>উভৰ : সংৰক্ষিত বনাঞ্চল</p> <p>দক্ষিণ : হাফলং পথ</p> <p>পশ্চিম : এ পি এফ বি চি গছ ৰোৱা ঠাই</p> <p>পূব : সাধুখুঁটি জে এফ এম চি গছ ৰোৱা ঠাই</p> </td> </tr> <tr> <td></td> <td>উৎস : জে এফ এম চি তথ্য আৰু ২০১৬ চনৰ জুনত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।</td> </tr> <tr> <td></td> <td>অতিৰিক্ত বৰ্ণনা তথ্য-I (পৰিশিষ্টত দিয়া আছে)</td> </tr> </tbody> </table>	জে এফ এম চিৰ নাম	হাতীখুলি	বাসস্থান		বাজহ গাঁৱৰ নাম	হাতীখুলি	গাঁও পথগায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম	হাতীখুলি	বাজহ গাঁৱৰ নাম	নাই	গাঁও পথগায়তৰ নাম ভিচিডিচি	পশ্চিম লামড়িং	বাজহ চক্ৰ	লংকা	জিলা	হোজাই	বন সংঘণ্ডল	দক্ষিণ নগাঁও	বন আঞ্চলিক	লামড়িং	বন লাট	বৰলংফাৰ	গঠন হোৱাৰ বছৰ	২০০৮-২০০৯	জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	<p>তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :</p> <p>উভৰ : সংৰক্ষিত বনাঞ্চল</p> <p>দক্ষিণ : হাফলং পথ</p> <p>পশ্চিম : এ পি এফ বি চি গছ ৰোৱা ঠাই</p> <p>পূব : সাধুখুঁটি জে এফ এম চি গছ ৰোৱা ঠাই</p>		উৎস : জে এফ এম চি তথ্য আৰু ২০১৬ চনৰ জুনত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।		অতিৰিক্ত বৰ্ণনা তথ্য-I (পৰিশিষ্টত দিয়া আছে)
জে এফ এম চিৰ নাম	হাতীখুলি																														
বাসস্থান																															
বাজহ গাঁৱৰ নাম	হাতীখুলি																														
গাঁও পথগায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম	হাতীখুলি																														
বাজহ গাঁৱৰ নাম	নাই																														
গাঁও পথগায়তৰ নাম ভিচিডিচি	পশ্চিম লামড়িং																														
বাজহ চক্ৰ	লংকা																														
জিলা	হোজাই																														
বন সংঘণ্ডল	দক্ষিণ নগাঁও																														
বন আঞ্চলিক	লামড়িং																														
বন লাট	বৰলংফাৰ																														
গঠন হোৱাৰ বছৰ	২০০৮-২০০৯																														
জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	<p>তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে :</p> <p>উভৰ : সংৰক্ষিত বনাঞ্চল</p> <p>দক্ষিণ : হাফলং পথ</p> <p>পশ্চিম : এ পি এফ বি চি গছ ৰোৱা ঠাই</p> <p>পূব : সাধুখুঁটি জে এফ এম চি গছ ৰোৱা ঠাই</p>																														
	উৎস : জে এফ এম চি তথ্য আৰু ২০১৬ চনৰ জুনত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।																														
	অতিৰিক্ত বৰ্ণনা তথ্য-I (পৰিশিষ্টত দিয়া আছে)																														

<p>কার্যকরী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p> <p>তালিকা-খ : কার্যকরী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p>	<p>জে এফ এম চিৰ কার্যনির্বাহক সমিতি আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।</p> <table border="1"> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td><td>শ্রী তপন দে</td></tr> <tr> <td>সদস্য সচিবৰ নাম</td><td>শ্রীমতী নলিনী কলিতা, বন সংৰক্ষক-১</td></tr> <tr> <td>কোষাধ্যক্ষৰ নাম</td><td>শ্রীসুৰেশ মজুমদাৰ</td></tr> <tr> <td>কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>পুৰুষ : ৭ মহিলা : ৪</td></tr> <tr> <td>সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>২৬৬ (প্রতিটো পৰিয়ালৰ মুৰব্বীক প্রতিনিধি হিচাপে বখা হৈছে)</td></tr> </table> <p>উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য।</p>	সভাপতিৰ নাম	শ্রী তপন দে	সদস্য সচিবৰ নাম	শ্রীমতী নলিনী কলিতা, বন সংৰক্ষক-১	কোষাধ্যক্ষৰ নাম	শ্রীসুৰেশ মজুমদাৰ	কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ৭ মহিলা : ৪	সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৬৬ (প্রতিটো পৰিয়ালৰ মুৰব্বীক প্রতিনিধি হিচাপে বখা হৈছে)
সভাপতিৰ নাম	শ্রী তপন দে										
সদস্য সচিবৰ নাম	শ্রীমতী নলিনী কলিতা, বন সংৰক্ষক-১										
কোষাধ্যক্ষৰ নাম	শ্রীসুৰেশ মজুমদাৰ										
কার্যকরী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ৭ মহিলা : ৪										
সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৬৬ (প্রতিটো পৰিয়ালৰ মুৰব্বীক প্রতিনিধি হিচাপে বখা হৈছে)										
<p>পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি</p>	<p>গাঁওখনত বাস কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা হৈছে ২০০টা। পৰিয়ালৰ মহিলা মুৰব্বী নাই। মুঠ জনসংখ্যা ১৫৩৭, য'ব ৮২০জন পুৰুষ আৰু ৭১৭গৰাকী মহিলা। ২৬৬জন পাহাৰীয়া লোকৰ বাহিৰে ১০০৬গৰাকী অনুসূচিত জাতিৰ, ১১১গৰাকী অন্যান্য পিছপৰা জাতিৰ আৰু ৪২০জন সাধাৰণ বৰ্গৰ।</p> <p>উপর্যুক্ত বিষয়ত বিতৎ তথ্যৰ বাবে তালিকা-২ দ্রষ্টব্য।</p> <p>ইয়াৰ পৰা জনা যায় যে :</p> <ol style="list-style-type: none"> প্রতিটো পৰিয়ালৰ গড় সদস্য সংখ্যা হৈছে ৫.৭জন গাঁওখনত লিংগ অনুপাত হৈছে প্রতি ১০০০জন পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা ৮৭৪গৰাকী। 										
<p>শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ</p>	<p>প্রায় শতকৰা ৭৭ভাগ বাসিন্দাই শিক্ষিতৰূপে জনা যায়। গাঁওখনৰ অধিকাংশ লোকে স্কুল পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে। আনন্দাতে তুলনামূলকভাৱে নগণ্যসংখ্যক পৰিয়ালৰ সদস্যইহে কলেজ আৰু বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে।</p> <p>আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক— এই দুই ধৰণৰ জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গাঁওবাসীয়ে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। জে এফ এম চি এলেকাত অনানুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়নৰ অৰ্থ হৈছে পৰম্পৰাগতভাৱে গ্ৰহণ কৰা দক্ষতা। লোকসকলৰ নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত পৰম্পৰাগত দক্ষতা আছে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ক) কাপোৰ চিলাই খ) খাদ্য প্ৰস্তুতকৰণ গ) পশুধন পালন ঘ) কৃষিকৰ্ম ঙ) গাড়ী চালনা চ) নিৰ্মাণ কাৰ্য 										

	<p>ছ) কাঠমিস্ত্রীর কাম</p> <p>সমগ্র দেশের লগতে রাজ্যখনতো আনুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়ন কার্যসূচী প্রসারের বাবে চৰকাৰে সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। এনে কোনো আঁচনিৰ পৰা এতিয়ালৈকে গাঁওবাসী উপকৃত হোৱা নাই। কিয়নো গাঁওখন অথবা ইয়াৰ পাৰ্শ্বৱৰ্তী অঞ্চলসমূহত তেনে কোনো আঁচনি কৰিবলৈ কৰা হোৱা নাই।</p>
মাটি	<p>প্ৰকল্প গ্ৰহণ কৰা অঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰ এনেধৰণৰ :</p> <p>বালিয়াৰি মাটিৰ সমতল অঞ্চল।</p> <p>এই ধৰণৰ মাটিয়ে সকলো ধৰণৰ খেতিৰে উপযুক্ততা গড়ে। কাৰণ এই সমগ্র মাটিয়েই যথেষ্ট সাৰুৱা।</p>
পানীৰ উৎসৰ পৰ্যাপ্ততা	<p>কাৰ্বি আংলঙৰে সংযুক্ত পাহাৰৰ পৰা বৈ আহা বৰলাংফুৰ নদীৰ পৰা খাল খান্দি প্ৰকল্প অঞ্চললৈ দৈয়োং নদীৰে সংযুক্ত হোৱাৰ পূৰ্বে দক্ষিণলৈ বোৱাই আনা হয়। এইখন বহুদিনীয়া নদী।</p>
জলবায়ু :	<p>প্ৰীত্বকালত তাপমান 40° চেলচিয়াছ। শীতলকালত তাপমাত্ৰা $8^{\circ}-11^{\circ}$ চেলচিয়াছলৈকে হয়। আনহাতে জানুৱাৰী মাহত গড় তাপমাত্ৰা হৈছে 15.9° চেলচিয়াছ।</p> <p>বৰষুণৰ গড় পৰিমাণ হৈছে প্ৰায় $65-300$ মিলিমিটাৰ। বাৰিয়াৰ ঝতুতেই (জুন-আগষ্ট) সাধাৰণতে প্ৰায় দুই-তৃতীয়াংশ বৰষুণ হয়। গাঁওখনত বাৰিয়াৰ সময়ছোৱাত আদৃতাৰ হাৰ উচ্চ (90 শতাংশৰো অধিক) আৰু জাৰকালি আদৃতাৰ হাৰ নিম্ন (25 শতাংশৰ তলত)। লামড়িং আৰু সংযুক্ত অঞ্চলসমূহ বৰষুণ ধূসৰ মণ্ডল আৰু সামান্য বৰষুণহে পৰে বুলি জনা যায়।</p>
বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য	<p>স্থানীয় বনাঞ্চলসমূহক সাধাৰণভাৱে পলসুৱা সমতলীয়া শাল বনাঞ্চল আৰু ভূখণ্ড শাল বনাঞ্চল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে। ঘাই ঘাই বৃক্ষ প্ৰজাতিসমূহ হৈছে নীল, আমলখি, শিলখা, অৰ্জুন, ভৈৰা, গচৰ খৰি আৰু ঔষধিযুক্ত গছ। এই সন্দৰ্ভত অতিৰিক্ত তথ্য ‘বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা’ত দিয়া হৈছে।</p>
ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ	<p>গাঁৰৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ পৰিশিষ্ট-২ত বহলাই উল্লেখ কৰা হৈছে। এই পৰিশিষ্ট অনুসৰি পৰ্যবেক্ষণ কৰা কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য নিম্নলিখিত ধৰণৰ :</p> <p>বৰ্জিত খেতিৰ মাটি (নিম্ন স্তৰ) 32 শতাংশ</p> <p>খৰিৰ বাবে গছ ৰোৱা 15 শতাংশ</p> <p>ধাননি পথাৰ 20 শতাংশ</p> <p>বাট-পথ 2 শতাংশ</p> <p>মীমাংসা হোৱা অঞ্চল 27 শতাংশ</p> <p>নদী 2.03 শতাংশ</p> <p>পুখুৰী 3 শতাংশ</p>
ভূমি ধাৰণ	<p>প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৩ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় :</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ■ ১০ শতাংশ পরিয়াল ভূমিহীন; ■ ৮২ শতাংশ পরিয়াল উপাস্ত কৃষক। (২০৯ হেক্টের)। ■ ২ শতাংশ পরিয়াল নিম্ন শ্রেণীর (৫ হেক্টের)। 										
পশুধন	<p>গাঁওখনত মুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ২,২৮২টা। পরিয়ালসমূহে প্রতিগালন কৰা পশুধনৰ প্ৰকাৰ হৈছে এনেধৰণৰ :</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td style="width: 30%;">গৰু</td> <td style="width: 70%;">ঃ ৩০০টা</td> </tr> <tr> <td>ছাগলী</td> <td>ঃ ৩৭০টা</td> </tr> <tr> <td>ম'হ</td> <td>ঃ নাই</td> </tr> <tr> <td>ষাঁড়</td> <td>ঃ নাই</td> </tr> <tr> <td>হাঁহ-কুকুৰা</td> <td>ঃ ১,৬১২টা</td> </tr> </tbody> </table> <p>ওপৰত উল্লিখিত তথ্যৰ সবিশেষ বিৱৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১ত দাঙি ধৰা হৈছে।</p>	গৰু	ঃ ৩০০টা	ছাগলী	ঃ ৩৭০টা	ম'হ	ঃ নাই	ষাঁড়	ঃ নাই	হাঁহ-কুকুৰা	ঃ ১,৬১২টা
গৰু	ঃ ৩০০টা										
ছাগলী	ঃ ৩৭০টা										
ম'হ	ঃ নাই										
ষাঁড়	ঃ নাই										
হাঁহ-কুকুৰা	ঃ ১,৬১২টা										
গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা	<p>যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ নিৰ্বাহক্ষম উপায় উন্নয়নত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৫তে গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা দাঙি ধৰা হৈছে।</p> <p>ওপৰৰ তালিকাৰ পৰা গাঁওখনৰ বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনি সন্দৰ্ভত তলৰ তথ্যসমূহ লাভ কৰিব পাৰি :</p> <p>বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি : বসতি এলেকা পদপথ, বিদ্যুৎ, পানী যোগান, মোবাইল নেটৱৰ্ক আদিৰ দৰে মৌলিক বস্তুগত আন্তঃগাঁথনিৰ পৰা বঞ্চিত।</p> <p>শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱা : গাঁওখনত শিক্ষাব ন্যূনতম ব্যৱস্থা নাই। ৰাজহৰা যাতায়াত ব্যৱস্থা নাই আৰু পৰিয়ালৰ সদ্যসকলে চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে ঘূৰিব-মেলিবলৈ।</p> <p>চৰকাৰী কাৰ্যালয় : গাঁওখনৰ পৰা ৬/৮ কিলোমিটাৰ ভিতৰত চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে আৰক্ষী থানা, গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ কাৰ্যালয়, বন লাট কাৰ্যালয় আদি) আছে যদিও বসতি এলেকা বা নিকটৱৰ্তী এলেকাৰ পৰা নিয়মিত চৰকাৰী পৰিবহণ ব্যৱস্থা নথকাত গাঁওবাসীৰ সমস্যা বহুগুণে বাঢ়িছে আৰু তেওঁলোকে সহজতে সেইবোৰ কাৰ্যালয়লৈ যাব নোৱাৰে।</p> <p>বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি : বেংক আৰু ডাকঘৰ আদিৰ দৰে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানবোৰ বসতি এলেকাৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈতে। ফলত গাঁওবাসীয়ে বেংক একাউণ্ট বা ডাকঘৰত ছেভিংচ একাউণ্ট খুলিব পৰা নাই।</p>										
কৃষিশস্য	<p>গাঁৱত উৎপাদিত কৃষিজাত শস্যৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৬ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>ওপৰত উল্লিখিত তথ্যই তলত উল্লেখ কৰা গাঁৱত উৎপাদন হোৱা কৃষি শস্য দেখুৱাইছে :</p> <p>খাৰিফ শস্য-ধান</p> <p>ৰবিশস্য- সৰিয়হ</p>										

	আন শস্য- কঠাল,আম, বেঙেনা, জলকীয়া আদি সকলো শস্যই ব্রহ্মণর ওপরত নির্ভরশীল।
শস্য উৎপাদনৰ বিতং বিৰৱণ	<p>গাঁওখনত শস্যৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনৰ পৰিমাণৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৭ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>উক্ত তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় :</p> <p>ক) ধান উৎপাদন-৩১৯২ কুইণ্টল - উৎপাদন হাৰ ৯৫.৫৭ কুইণ্টল প্রতি হেক্টেক্টেত</p> <p>খ) সৰিয়হ উৎপাদন-২০০ কুইণ্টল - উৎপাদন হাৰ ৬.২৫ কুইণ্টল প্রতি হেক্টেক্টেত</p> <p>গ) শাক-পাচলি উৎপাদন-১০৬৪ কুইণ্টল - উৎপাদন হাৰ ১২.৫ কুইণ্টল প্রতি হেক্টেক্টেত</p>
পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<p>গাঁওখনত পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৮ত সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। জে এফ এম চিখনৰ পশুখাদ্যৰ মূল উৎসসমূহ হৈছে :</p> <p>ক) ধানৰ অৱশিষ্টাংশ</p> <p>খ) বনাঞ্চলৰ মাজত থকা চৰ</p> <p>গ) ঘৰৱা আৱৰ্জনা</p> <p>ঘ) সেউজ ঘাঁহ-বন আদি</p>
বজাৰ	<p>গাঁৱৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ অৱস্থান আৰু দূৰত্ব তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৯ত উল্লেখ কৰা হৈছে। সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে ক্ৰয়-বিক্ৰয়ৰ বাবে অহা-যোৱা কৰা বজাৰসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>ক) গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকানঃ সুলভ মূল্যৰ দোকান, লামড়িং ৯ কিঃমিঃ</p> <p>খ) সাপ্তাহিক/অর্ধ-সাপ্তাহিক বজাৰঃ ৯ কিলোমিটাৰ নিলগত লামড়িং</p> <p>গ) প্ৰধান বজাৰঃ ৯ কিলোমিটাৰ নিলগত লামড়িং</p>
জলসম্পদ	<p>তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১০ত জল সম্পদসমূহৰ বিষয়ে সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। পানী উপলব্ধ হোৱা প্ৰধান জলসম্পদসমূহ এনেধৰণৰঃ</p> <p>ক) বান্ধ দি ৰখা পানীঃ (পৰ্যাপ্ততাঃ)</p> <p>খ) টিউবৱেলঃ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততাঃ গোটেই বছৰজুৰি)</p> <p>গ) নদীঃ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততাঃ খতু অনুযায়ী)</p> <p>ঘ) জুৰিঃ (পৰ্যাপ্ততাঃ খতু অনুযায়ী)</p> <p>ঙ) কুঁৰাঃ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততাঃ গোটেই বছৰজুৰি)</p> <p>চ) পানী তোলা যন্ত্ৰঃ (পৰ্যাপ্তঃ গোটেই বছৰজুৰি)</p>
শক্তিৰ ব্যৱহাৰ	<p>গাঁৱৰ শক্তিৰ ঘাই ঘাই উৎসসমূহ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১১ত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p> <p>ক) কাঠখৰিঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালঃ ২০০টা, উৎসঃ বনাঞ্চল</p> <p>খ) কেৰাচিনঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালঃ ১২০-১৮০টা, উৎসঃ বজাৰ, সুলভ মূল্যৰ দোকান</p> <p>গ) ৰঞ্জন গেছঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালঃ ৮০টা, উৎসঃ চৰকাৰ</p>

আর্থ-সামাজিক অবস্থা

সামাজিক গাঁথনি : গাঁৰত বঙালী আৰু নেপালী হিন্দু সম্প্ৰদায়ৰ উপৰি অন্যান্য পিছপৰা আৰু অনুসূচিত শ্ৰেণীয়েও বাস কৰে। মহিলাসকলৰ অবস্থা সন্তোষজনক।

অর্থনৈতিক অবস্থা : গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকলৰ অর্থনৈতিক স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। মূল জীৱিকাৰ পথ হৈছে— চাহ বাগিচাৰ কাম আৰু ধানৰ খেত। পৰিয়ালৰ বছৰি ন্যূনতম আয় ৭০,০০০ টকা আৰু সৰ্বাধিক আয় ৮০,০০০ টকা।

জীৱিকাৰ বাবে গাঁওখনৰ পৰা যুৱক আৰু অন্যান্যৰ ব্যাপক হাৰত বহিৰ্গমন হৈছে।

অতিৰিক্ত তথ্য পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত দিয়া হৈছে।

৩। জীরিকার সুযোগসমূহের বিশ্লেষণ

জীরিকার সুবিধার গাঁথনি তলত দেখুওরা নির্ণয়কর দ্বারা আলোচনা করা হৈছে।

ক) জীরিন ধারণৰ সম্পত্তি
খ) জীরিন ধারণৰ প্রসংগ
গ) জীরিন ধারণৰ সম্ভাবনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব
হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ জীরিকার অৱস্থা বিশ্লেষণ কৰা হৈছে পি আৰ এ চলি থকা সময়ত ডি আই ডি আইৰ বহুকাল চলি থাকিব পৰাকৈ (অৰ্থ সংগ্ৰহ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়নৰ বাবে)। জে এফ এম চিৰ বৰ্তি থকা জীরিকা অৱস্থা অংকন কৰা হৈছে এনে নামত

ক) প্ৰাকৃতিক মূলধন
খ) বস্তুগত মূলধন
গ) সামাজিক মূলধন
ঘ) বিস্তীয় মূলধন

৪। প্ৰাকৃতিক মূলধন

লামডিং সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ অধীনৰ হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ প্ৰধান প্ৰাকৃতিক মূলধন হ'ল বাঁহ। চেণ্ণ, শাল আৰু বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাঁহ আৰু বৰলাংফুৰ নামৰ মাঠোঁ এখন নদী আছে।
গৰিষ্ঠসংখ্যক মানুহ নিৰ্ভৰশীল খৰিৰ বাবে বনাঞ্চল, সেউজ ঘাঁহ, কাঠ আদি।
খেতি আৰু জীরিকার বাবে গাঁৱৰ বাসিন্দাই নদীৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰে।
(তালিকা ১০, ১১, এফ ডি আৰৰ তালিকা-৩ পুনৰ বিস্তাৰিত ৰূপত দৃষ্টব্য)

৫। বস্তুগত মূলধন

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গৰিষ্ঠসংখ্যকে খেতিবাতিত জড়িত আৰু দুই হেক্টেৰতকৈ কম মাটি থকা সাধাৰণ খেতিয়ক। বিস্তুতভাৱে মাটি-সম্পত্তিৰ ধৰণ বৰ্ণেৱা হৈছে তালিকা-৩ পৰিশিষ্ট-৬ত। গাঁওখনত আছে ১৬৭জন সদস্যৰ অৰ্ধপকী ঘৰ, ৩৮জনৰ আছে সম্পূৰ্ণ পকীঘৰ আৰু বাকীখনিৰ খেৰীঘৰ। শক্তি আহৰণৰ উৎসসমূহৰ ভিতৰত জৈৱিক, কেৰাচিন, বিদ্যুৎ, বন্ধন গেছ আদি আৰু গাঁওবাসীয়ে ঘৰৱা কামত খৰি আৰু কেৰাচিনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। অৱশ্যে কিছু পৰিয়ালৰ বন্ধন গেছ আছে যদিও কম নিৰ্ভৰশীল (তালিকা ১০, ১১)।
জে এফ এম চি অঞ্চলৰ ভিতৰত তিনিখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, এখন উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়, তিনিটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে। আন কোনো শিক্ষানুষ্ঠান নাই (তালিকা ৪ ৫)।
পানীৰ উৎস সম্পৰ্কত বেছিভাগ পৰিয়ালে দমকল, নদী আৰু কুঁৱাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

৬। সামাজিক মূলধন

জে এফ এম চির উদ্দেশ্যেসমূহৰ সৈতে গাঁওবাসী সম্পূর্ণৰাপে জড়িত নোহোৱাৰ কাৰণ হ'ল সচেতনতাৰ অভাৱ, কামৰ ক্ষেত্ৰত ভূমিকা, আৰু সুবিধা আদায় কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অনীহা।
গাঁৱত কোনে আত্মসহায়ক গোট নাই। অৱশ্যে গাঁৱত তিনিখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, দুটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু তিনিটা দেৱালয় আছে, য'ত গাঁৱৰ সামাজিক সভাসমূহ হয়।

৭। মানৱ সম্পদ

জে এফ এম চিৰ ৭০ শতাংশ জনসাধাৰণ শিক্ষিত আৰু ২৫ শতাংশ নিৰক্ষৰ (উল্লেখ তালিকা ৩.৩)

৮। বিভৌয় মূলধন

জে এফ এম চি অঞ্চলত বা ইয়াৰ কাষত কোনো বেংক বা বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান নাই। অৱশ্যে গাঁওবাসীয়ে অনানুষ্ঠানিক প্ৰতিষ্ঠান বা সম্পকীয় মানুহৰ পৰা ঝণ লয়। দুশজন মানুহৰ বাণিজ্যিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠানত একাউন্ট আছে, কিন্তু জমাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোক অৱগত নহয় লাভৰ হিচাবত।

৯। জীৱিকা প্ৰসংগ

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ জীৱিকা সম্পকীয় কাৰ্য্যকলাপসমূহ উল্লেখিত বিচাৰৰ মানৱ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি নিৰ্ণয় কৰা হৈছে।
ক) জে এফ এম চিৰ মুঠ উপাৰ্জনত বিশেষ জীৱিকা কাৰ্য্যৰ অৱিহণা
খ) লাভৰ শতকৰা এটা অংশ বিশেষ এক জীৱিকা এক জীৱিকা কাৰ্য্যত জড়িত কৰা
গ) সন্তানাপূৰ্ণ জীৱিকাৰ কাৰ্য্যপ্ৰণালীৰ অগ্রাধিকাৰ ভিত্তিত পদবী

১০। পি আৰ এৰ যোগেদি অগ্রাধিকাৰ ভিত্তিত শ্ৰেণী নিৰ্ধাৰণ

পি আৰ এ অনুশীলন

আই আই ই, গুৱাহাটীৰ এটা দলে হাতীখুলিত পি আৰ এ অনুশীলন কৰে। ইয়াৰ বিৱৰণ তলত দিয়া ধৰণৰ :
তাৰিখ : ১৩ জুন, ২০১৬ স্থান : মা সুৰভি প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, হাতীখুলি।
উপস্থিত সদস্য : ৫৫
উপস্থিত থাকে : জে এফ এম চিৰ বিয়ববৰীয়া, গাঁওবুড়া, সম্প্ৰদায়ৰ সদস্য, বন বিভাগৰ বিয়য়া আদি।

পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য	বৰ্তমান পৰিয়ালসমূহৰ অৱস্থা সম্পর্কে অধ্যয়ন আৰু সম্প্ৰদায়ৰ জীৱিকা উন্নয়ন আৰু বনাঞ্চল উন্নয়নৰ কাৰণে অন্যান্য প্ৰাথমিক তথ্য সংগ্ৰহ কৰাই আছিল এই অনুশীলনৰ উদ্দেশ্য।																			
পি আৰ এৰ ফলাফল আৰু ব্যৱহাৰ কৰা আহিলা	বিভিন্ন আহিলা ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে আৰু ফলাফল সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। এইবোৰ হৈছেঃ সামাজিক মানচিত্ৰায়ন (মেপিং) সম্পদৰ স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ (ৰেংকিং) সময়কালীন সমীক্ষা জীৱিকাৰ খাতুকালীনতা ভেন ডায়েগ্রাম পৰিশিষ্ট- III ওপৰৰ বিষয়বোৰৰ সম্পর্কে বিতং তথ্য দিয়া হৈছে।																			
স্থানাংক	নিম্নোক্ত বিষয়ত স্থানাংক (ৰেংকিং) নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছেঃ <ul style="list-style-type: none"> ■ জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন ■ প্ৰাৰ্থনিক কাম-কাজ (ই পি এ) ওপৰৰ বিষয়বোৰ পৰিশিষ্ট-III-ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এইবোৰ বিষয় এনেধৰণৰঃ জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক 1। কৃষি 2। পশুধন 3। মৌ পালন 4। খাদ্য প্ৰস্তুতকৰণ																			
ই পি এৰ স্থানাংক	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ</th> <th>বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)</th> <th>ধনৰ সম্ভাৱ্য উৎস / বিভাগ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>১। খোৱাপানী</td><td>অতি কমেও ৪০টা নাদ জে এফ এম চি অঞ্চলত যোগান ধৰা উচিত (কাৰণ পানীত বহু পৰিমাণৰ ফ্ৰ'ৰাইড আৰু আৰ্টেনিক আছে)</td><td>এ পি এফ বি চি পি এই ডি ই ই ডি আৰু চৰকাৰী পৰিকল্পনা</td></tr> <tr> <td>২। পথ যোগাযোগ কৰণ</td><td>হাতীখুলি গাঁৱৰ পৰা অতি কমেও ৯ কিলোমিটাৰ লেক টপিং ৰাস্তা ৰাষ্ট্ৰীয় পথলৈকে</td><td>পি এম জি এছ ৱাই পি ডলিউ ডি</td></tr> <tr> <td>৩। বিদ্যুৎ</td><td>জে এফ এম চি অঞ্চলত সকলো পৰিয়ালৰ ঘৰতে বিদ্যুৎ সংযোগ</td><td>দীনদয়াল উপাধ্যায় গ্ৰামজ্যোতি মোজনা</td></tr> <tr> <td>৪। বিদ্যালয়</td><td>উচ্চ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়</td><td>এছ এছ এল প্ৰাথমিক শিক্ষা বিভাগ</td></tr> <tr> <td>৫। অনাময় ব্যৱস্থা</td><td>পৰিয়ালে প্ৰতি অনাময় ব্যৱস্থা (কম খৰচৰ সংশোধন কক্ষ আৰু অনাময় ব্যৱস্থা)</td><td>সচ্ছ ভাৰত মিচন পি এইছ ই ডি</td></tr> </tbody> </table>		স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	ধনৰ সম্ভাৱ্য উৎস / বিভাগ	১। খোৱাপানী	অতি কমেও ৪০টা নাদ জে এফ এম চি অঞ্চলত যোগান ধৰা উচিত (কাৰণ পানীত বহু পৰিমাণৰ ফ্ৰ'ৰাইড আৰু আৰ্টেনিক আছে)	এ পি এফ বি চি পি এই ডি ই ই ডি আৰু চৰকাৰী পৰিকল্পনা	২। পথ যোগাযোগ কৰণ	হাতীখুলি গাঁৱৰ পৰা অতি কমেও ৯ কিলোমিটাৰ লেক টপিং ৰাস্তা ৰাষ্ট্ৰীয় পথলৈকে	পি এম জি এছ ৱাই পি ডলিউ ডি	৩। বিদ্যুৎ	জে এফ এম চি অঞ্চলত সকলো পৰিয়ালৰ ঘৰতে বিদ্যুৎ সংযোগ	দীনদয়াল উপাধ্যায় গ্ৰামজ্যোতি মোজনা	৪। বিদ্যালয়	উচ্চ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	এছ এছ এল প্ৰাথমিক শিক্ষা বিভাগ	৫। অনাময় ব্যৱস্থা	পৰিয়ালে প্ৰতি অনাময় ব্যৱস্থা (কম খৰচৰ সংশোধন কক্ষ আৰু অনাময় ব্যৱস্থা)	সচ্ছ ভাৰত মিচন পি এইছ ই ডি
	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট- III-ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	ধনৰ সম্ভাৱ্য উৎস / বিভাগ																	
১। খোৱাপানী	অতি কমেও ৪০টা নাদ জে এফ এম চি অঞ্চলত যোগান ধৰা উচিত (কাৰণ পানীত বহু পৰিমাণৰ ফ্ৰ'ৰাইড আৰু আৰ্টেনিক আছে)	এ পি এফ বি চি পি এই ডি ই ই ডি আৰু চৰকাৰী পৰিকল্পনা																		
২। পথ যোগাযোগ কৰণ	হাতীখুলি গাঁৱৰ পৰা অতি কমেও ৯ কিলোমিটাৰ লেক টপিং ৰাস্তা ৰাষ্ট্ৰীয় পথলৈকে	পি এম জি এছ ৱাই পি ডলিউ ডি																		
৩। বিদ্যুৎ	জে এফ এম চি অঞ্চলত সকলো পৰিয়ালৰ ঘৰতে বিদ্যুৎ সংযোগ	দীনদয়াল উপাধ্যায় গ্ৰামজ্যোতি মোজনা																		
৪। বিদ্যালয়	উচ্চ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	এছ এছ এল প্ৰাথমিক শিক্ষা বিভাগ																		
৫। অনাময় ব্যৱস্থা	পৰিয়ালে প্ৰতি অনাময় ব্যৱস্থা (কম খৰচৰ সংশোধন কক্ষ আৰু অনাময় ব্যৱস্থা)	সচ্ছ ভাৰত মিচন পি এইছ ই ডি																		

	<ul style="list-style-type: none"> ■ কর্মপুঁজি ২ লাখ টকা যোগাব কবি ই পি এ পুঁজিৰ পৰা জীৱিকাৰ উন্নৰণৰ বাবে কাৰ্যব্যৱস্থা লোৱা উচিত। ■ জে এফ এম চি পৰিসীমাত সুলভ মূল্যত চালি নিৰ্মাণ কৰা উচিত সম্প্ৰদায়ৰ কামৰ বাবে জে এফ এম চি কাৰ্যালয় সহিতে। ■ ই পি এ পুঁজিৰ পৰা সাধাৰণ জীৱিকাৰ কৰ্মৰ বাবে সুলভ মূল্যৰ চালি নিৰ্মাণ কৰি পশুধন বখাৰ সুবিধা কৰা উচিত।
জীৱিকাৰ সুযোগ-সুবিধা	<p>চিহ্নিত কৰা জীৱিকাৰ সুযোগ-সুবিধাবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—</p> <ul style="list-style-type: none"> * দক্ষতা উন্নয়ন * পশুধন * কৃষি আৰু উদ্যানশস্য * কাঠভিন্ন বনজ উৎপাদন * খণ্ডৰ ব্যৱস্থা <p>ওপৰত উল্লেখিত বিষয়বোৰ সম্পর্কে অধিক আলোচনা তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।</p>
কৃষি আৰু উদ্যানশস্য	<p>কৃষি আৰু উদ্যান শস্যৰ ক্ষেত্ৰত সুযোগ সম্পর্কে তথ্য-(II)ৰ তালিকা-১২ত পাব।</p> <p>প্ৰথান প্ৰথান বাধাৰোৰ—</p> <p>ক) সাৰ, দৰৱ আৰু কীটনাশক দ্ৰব্যৰ নগণ্য পৰিমাণৰ ব্যৱহাৰ</p> <p>খ) জলসিঞ্চন সুবিধাৰ অভাৱ</p> <p>গ) কৃষিৰ আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সৰঞ্জাম, উদাহৰণ স্বৰূপে পাৱাৰ চিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ, আদি</p> <p>ঘ) বেছি পৰিমাণৰ উৎপাদন দিব পৰা বীজৰ ব্যৱহাৰ নকৰা</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত ৰূপত দৰৱ আৰু কীটনাশক দ্ৰব্য ব্যৱহাৰ</p> <p>খ) নতুন আৰু আধুনিক প্ৰযুক্তিবিদ্যালয়ৰ সূচনা</p> <p>গ) সুগঠিত প্ৰশিক্ষণসূচী। গাঁওবাসী উন্নৰাখিকাৰী সুত্ৰে খেতিত দক্ষতা লাভ কৰা। তেওঁলোক সকলোৱে দক্ষতা বৃদ্ধিৰ চেষ্টাত ব্ৰতী হয়।</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচী হৈছেঃ</p> <ul style="list-style-type: none"> * ট্ৰেক্টৰ ব্যৱহাৰো উপযোগী প্ৰশিক্ষণ * কৃষি দক্ষতা বিকাশসূচী * কৃষিৰ দৰৱ, কীটনাশক ঔষধ, হাইব্ৰীড খেতি আদিৰ প্ৰক্ৰিয়ণ
পশুধন	<p>পশুধন পালন-প্ৰজননৰ সুযোগ সম্পর্কে অধিক তথ্য তালিকা-১৩ত প্ৰদান কৰা হৈছে।</p> <p>প্ৰথান বাধাৰোৰ হৈছেঃ</p> <p>ক) শোচনীয় বিন্তীয় অৱস্থা আৰু কম যোগানৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ত্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা।</p> <p>খ) গছ-গছনিৰ পাত আৰু শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবেহে উপলব্ধ। গোটেই বছৰৰ বাবে সেউজ পশুখাদ্য পৰ্যাপ্ত নহয়।</p>

	<p>গ) কোনো পশু চিকিৎসা কেন্দ্র নাই।</p> <p>ঘ) যথোপযুক্তভাবে পশুপালন সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাব।</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) উচ্চ উপার্জন পশুধন পালনৰ পৰা অনুমোদিত সূচী হ'ল</p> <p>ক) ছাগলী পালন</p> <p>খ) হাঁহ-কুকুৰা পালন</p>
কাঠ ভিন্ন বনজ উৎপাদন (এন টি এফ পি)	<p>এন টি এফ পি-ৰ সুযোগ সম্পর্কীয় তথ্য তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৪ত দিয়া হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাৰোৰ হৈছেঃ</p> <p>ক) এন ডেলিট এফ পিৰ কম উপলব্ধতা</p> <p>খ) কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাব</p> <p>গ) প্ৰত্ৰিয়াকৰণ ইউনিট নাই</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) সাৰুৱা পতিত মাটিৰ পৰ্যাপ্ততা</p> <p>খ) সংগ্ৰহৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ সৃষ্টি</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ :</p> <p>ক) খাদ্য উত্তিদ, পশুখাদ্য আদিৰ ৰোপণ</p> <p>খ) ভেষজ উত্তিদ আৰু সুগন্ধী উত্তিদ</p> <p>গ) বনোৰ্যাধি উত্তিদ</p>
বিশেষীকৃত দক্ষতা	<p>দক্ষতা উন্নয়ন আৰু ইয়াৰ সুযোগ সম্পর্কীয় তথ্য তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৫ত দিয়া হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাৰোৰ হৈছেঃ</p> <p>ক) বিবিধ প্ৰকাৰ উৎপাদনৰ অভাব</p> <p>খ) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মানৰ অভাব</p> <p>গ) টি কিউ এম কৌশলৰ অভাব</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) ভাল যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ সুবিধা দিয়া</p> <p>খ) দক্ষজনক প্ৰশিক্ষণ</p> <p>গ) চৰকাৰৰ পৰা অৰ্থনৈতিক সহায়</p> <p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ :</p> <p>ক) আধুনিক যন্ত্ৰগতি, সা-সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ</p> <p>খ) গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান</p> <p>গ) দক্ষতাৰ উন্নতকৰণ আৰু নতুন উৎপাদন সামগ্ৰীৰ বিকাশ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ</p> <p>ঘ) কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন</p> <p>ঙ) প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ ব্যৱস্থা প্ৰদান।</p>
খণ্ডৰ সুবিধা	<p>এই সন্দৰ্ভত তথ্য-(II)-ৰ তালিকা-১৬ত আলোচনা কৰা হৈছে।</p> <p>প্রথান বাধাসমূহ আৰু ইয়াৰ কাৰণৰোৰঃ</p> <p>ক) বিভীয় অন্তভুক্তি</p> <p>খ) অসংগঠিত খণ্ডাতাসকলৰ প্ৰাধান্য</p> <p>সুযোগসমূহ :</p> <p>ক) আধুনিক বিভীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন</p> <p>খ) পৰ্যাপ্ত সজাগতা</p>

	<p>পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মসূচীসমূহ : ক) নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন</p>
কৌশলগত হস্তক্ষেপ	<p>ওপৰত পৰামৰ্শ হিচাপে আগবঢ়োৱা কৰ্মসূচীসমূহৰ ভিত্তি নিম্নোক্ত বিষয়সমূহক জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি :</p> <p>১) কৃষি আৰু উদ্যানশস্য : ট্ৰেক্টৰ চলোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ, কৃষি দক্ষতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী, কীটনাশক, পতংগনাশক, সংকৰ প্ৰজাতিৰ শস্যৰ খেতি সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ।</p> <p>২) পশুধন : গাহৰি পালন, হাঁহ-কুকুৰি পালন</p> <p>৩) এন ড্ৰিউ এফ পি : খাদ্য উত্তীৰ্ণ, ভেষজ উত্তীৰ্ণ আদিৰ খেতি।</p> <p>৪) বিশেষ দক্ষতা : আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ, গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান, দক্ষতাৰ উন্নতকৰণ আৰু নতুন উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ উন্নৰণ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ, কেঁচামালৰ ভৱাল স্থাপন, প্ৰতিষ্ঠানিক ত্ৰেতাৰ সৈতে বিপণন সংযোগ গঢ়ি তোলা।</p> <p>৫) ঋণৰ ব্যৱস্থা : নিকটৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিভৌয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।</p>

১১। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাম-কাজ	<p>গাঁৰত পৰিকল্পনা কৰা উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ প্ৰধান কাম-কাজবোৰ হৈছে :</p> <p>কৃষিৰ খণ্ড :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। হাঁহ-কুকুৰি আৰু গাহৰি পালন ২। খাদ্য প্ৰস্তুতকৰণ ৩। উদ্যান শস্য <p>কৃষি বৰ্হিভূত খণ্ড :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। হস্ততাঁত / বয়ন ২। গধুৰ মটৰগাড়ী চলোৱা ৩। ইলেক্ট্ৰিচিয়ান ৪। কাঠ মিস্ত্ৰীৰ কাম
আত্মসহায়ক গোটৰ কাম-কাজ	<p>গাঁওখনৰ আত্মসহায়ক গোটবোৰে তলৰ কৰ্মসূচী সম্পর্কে পৰিকল্পনা কৰিব পাৰে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। উদ্যমিতা বৃদ্ধিৰ বাবে সজাগতা সৃষ্টি ২। যুটোয়া দায়বদ্ধতা গোট (জে এল জি) গঠন আৰু সংগঠিতকৰণ ৩। সমূহীয়াভাৱে জীৱিকাৰ কাম-কাজত গাঁওবাসীক চামিলকৰণ <p>উৎস : তথ্য-৪ৰ তালিকা ৩৩</p>
শিক্ষামূলক ভ্ৰমণ	<p>তলত উল্লেখ কৰা মতে শিক্ষামূলক ভ্ৰমণৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে।</p> <ul style="list-style-type: none"> ১। তিনিজনীয়া এটা দলেৰে ত্ৰিপুৰাত দহ দিনীয়া বাঁহখেতি পৰিদৰ্শন ২। তিনিজনীয়া এটা দলেৰে বাৰ দিনৰ বাবে অন্তৰ্প্ৰদেশ জে এফ এম চি অভিজ্ঞতা <p>উৎস : তথ্য-৪ৰ তালিকা ৩৪ত</p>
কৰ্ম আঁচনিৰ সাৰাংশ	পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাত দিয়া হৈছে।
সম্প্ৰত্কৰণ	ভাৰত চৰকাৰৰ তলৰ আঁচনিসমূহৰ সৈতে পৰিকল্পনা কৰা কাৰ্যব্যৱস্থাৰ উদ্যোগসমূহক সম্প্ৰত্কৰণ কৰিব পাৰি :

	<p>ক) বাস্তীয় প্রামীণ নিয়োগ নিশ্চিত আঁচনি— প্রামীণ নিয়োগের বাবে</p> <p>খ) বাস্তীয় কৃষি বিকাশ যোজনা— কৃষি আৰু কৃষি-সংশ্লিষ্ট কাম-কাজৰ উন্নয়নৰ বাবে।</p> <p>গ) বাস্তীয় প্রামীণ সিথওন যোজনা — জল বিভাজিকা উন্নয়নসহ জলসিথওনৰ বাবে।</p> <p>ঘ) বাস্তীয় প্রামীণ জীৱিকা মিছন।</p> <p>ঙ) দক্ষতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী।</p> <p>চ) শিক্ষা, বেচম, পশুচিকিৎসা, জলসিথওন, উদ্যোগ আৰু মীন বিভাগৰ পৰা সহায়।</p> <p>ছ) প্ৰামোৱয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে উপযুক্ত বুলি বিবেচিত অন্যান্য আঁচনি।</p> <p>ওপৰত উল্লেখিত সম্পৃক্তকৰণে বৰ্তমান পৰিকল্পনাসমূহক সফল কৰি তোলাৰ লগতে এই পৰিকল্পনাৰ কৰ্মসূচী ৰূপায়ণৰ পৰৱৰ্তী কালছোৱাতো সহায় কৰিব।</p>
--	---

১২। হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন আঁচনি

হাতীখুলি পূৰ্বাঞ্চল জে এফ এম চিৰ ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ অংশ হিচাপে গাঁও পৰ্যায়ত বিস্তৃত পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু ইয়াৰ মূল্য, পৰিৱেশতান্ত্ৰিক কাৰ্যকলাপ আৰু জে এফ এম চিক ন্যস্ত কৰা বনাঞ্চলৰ উৎপাদনমূলক সম্ভাৱনীয়তাক স্থিতিশীলতা প্ৰদান কৰাৰ লগতে সম্প্ৰদায়ৰ জীৱিকাৰ প্ৰয়োজনসমূহ আৰু উপভোগ স্থিতিশীল পদ্ধতিবে পূৰণ কৰাই হৈছে এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য।

১। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলসমূহৰ বাবে এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ সম্পর্কে বিবেচনা কৰা হৈছে :

- ক) বন বিভাগৰ দ্বাৰা জে এফ এম চিৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা বনাঞ্চল এলেকা; আৰু
- খ) ৰোপিত এলেকা/ৰোপণৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত সম্প্ৰদায়ৰ ভূমি আৰু অধিসূচিত বনাঞ্চল এলেকাৰ বাহিৰ অন্যান্য ভূমি।
- ওপৰত উল্লেখিত জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ দুয়োটা বিভাগৰ অৱস্থা সম্পর্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

১.১। বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰ'ফৰ্মা-১ (বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা) অন্তৰ্গত তালিকা-৩.১ত দিয়া হৈছে। এইবোৱক ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। অন্যান্য ৰোপিত এলেকা (বা ৰোপণৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত এলেকা) সম্পর্কে বিবেচনা কৰাৰ পিছত হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ অৱস্থাৰ সাৰসংক্ষেপ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা-১ : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ আয়তন (হেক্টেৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী-'ক্ষতিগ্রস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬- ৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
(ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল				
আৰ এফ / পি এফ, নামঃ বিটঃ বৰলংফুৰ কুঠৰী	১৭৫ হেক্টেৰ	১০	ভাল এলেকা : ১৭৫ হেক্টেৰ ক্ষতিগ্রস্ত এলেকা : নাই	৩-৬ মিটাৰ
(খ) অন্যান্য ৰোপিত এলেকা				
মুঠ	১৭৫ হেক্টেৰ		ভাল এলেকা : ১৭৫ হেক্টেৰ ক্ষতিগ্রস্ত এলেকা : নাই	

উৎস : তথ্য-৩, তালিকা ৩.১ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ বনাথওলৰ ভূমি ১১৫ হেক্টোৱে। ইয়াৰে ১১৫ হেক্টোৱে (৬২.৫%) ‘ভাল’ (ক্রাউন ঘনত্ব >৪০%) আৰু বাকী এলেকা ‘ক্ষতিগ্রস্ত’।

১.২। বনাথওলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ :

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাথওলসমূহৰ মাটি অধিক পৰিমাণে জৈৱ পদাৰ্থ থকা (এছ)। এই বনভূমিৰ মাটিৰ প্ৰকাৰৰ কিছু উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ২ : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাথওলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ

স্থিতি মাপ	ন্যস্ত বনাথওলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পর্যায়	২.৩ বৰ পৰা ২.৯৪ শতাংশলৈ জৈৱিক সহজলভ্য এন পি ২০৫ আৰু কে ২০ মাটিৰ গুণাগুণ তুলনামূলভাৱে কম	
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা		
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	১৫ শতাংশ	
(খ) ৰোকামাটি	২০ শতাংশ	
(গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	নিম্ন	
(ঘ) বালিচাহি	৬৫ শতাংশ	

উৎস : প্ৰফ'মা-৩, ‘খ। বনাথওলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ’ / বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু স্থানীয় গাঁওবাসীৰ সৈতে হোৱা আলোচনা।
লংকাচি পূৰ্বাথওল জে এফ এম চিৰ বাবে; বনাথওলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰৰ উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সাৰাংশ তলত
দিয়া হ'ল :

- ক) এণ্টিচল (৩২.৩ শতাংশ)
- খ) ইনছেপ্টিচল (৪৯.৩ শতাংশ)
- গ) আলফিচল (১২.৩ শতাংশ)
- ঘ) ইউল্টছল (৬.১ শতাংশ)

১.৩। বনাথওলৰ বৰ্তমান উত্তিদিসমূহ

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাথওলৰ বৰ্তমান উত্তিদিসমূহৰ নাম তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। মন কৰিবলগীয়া
যে স্থানীয় বনাথওলসমূহক উজনি অসম আৰ্দ্র প্ৰীত্বা মণ্ডলীয় চিৰহৰিণ বনাথওল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

তালিকা- ৩ : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাথওলৰ বৰ্তমান উত্তিদিসমূহ

প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
সহযোগী	গমাৰি	টেকটনা গ্ৰেনভিচলিন
জোপোহা	টেকীয়া	গ্ৰেলিনা আৰবৰিয়া
	ভোট-জলকীয়া	চীনা কেপচিকাম
ভেষজ	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	শিলখা	টাৰ্মিনিলীয়া চেবুলা
	নীম	আজাদিৰাচটা ইণ্ডিকা

আমলখি	ফিমাস্থাছ এমলিকা
উৎপন্ন বস্তু	
পাহারীয়া জাতি বাঁহ
দালু বাঁহ
আমলখি	ফিমাস্থাছ এমলিকা
হলখ
হলং
অর্জুন
আগৰ -

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২। বনোৱয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য কাৰ্যসূচী

তলৰ উপশাখাসমূহত হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনোৱয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য কাৰ্যসূচীসমূহ দিয়া হ'লঃ

২.১। জে এফ এম চিৰ অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ অতীত লোৱা বন সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'লঃ

ক) জড়িত পৰিয়াল সংখ্যা : ৪৬

খ) জড়িত লোকৰ সংখ্যা : ৮০

গ) গৃহীত ব্যৱস্থাৰ সাৰাংশ : জে এফ এম চিৰ গঠন কৰাৰ পূৰ্বে জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা এই ধৰণৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা প্ৰহণ কৰাৰ কোনো তথ্য নাই।

ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থা : শূন্য

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২.২। বনজ উৎপাদনৰ ঘৰতৰা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰতৰা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ তথ্য তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা- ৪ (ক) : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰতৰা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পৰিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কিভাৱে চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	নিয়মীয়া	দৈনিক ৬০-৭০ কিঃ প্রা:	গছৰ ডাল আদি কাটি	বনাথঃল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ		২-৩ বছৰি	
কৃষি সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
খুঁটা / বাঁহ	-	-	-	-
বনাথঃলৰ পৰা পশুখাদ্য	প্ৰতি মাহত	চাৰি কিলো		বনাথঃল
এন চি এফ পি	—	—	—	-
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : তথ্য-৩, তালিকা : ৩.২ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ মুঠ ২৬৬ ঘৰ পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পৰিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা এইটো গম পোৱা যায় যে হাতীখুলি গাঁৱৰ বাবে বছৰি মুঠ বনজ উৎপাদনৰ চাহিদা নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে তলত দিয়া ধৰণৰ—

তালিকা- ৪ (খ) : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ বার্ষিক চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা বার্ষিক কিংগ্রাম (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	১,৬১,০০০ কিঃ গ্ৰামৰো অধিক	গোটেই বছৰি
ঘৰৰ বাবে কাঠ	২-৩টা	
খুঁটা / বাঁহ	-	-
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	৫৩০ কিলো	গোটেই বছৰজুৰি
এন টি এফ পি	—	—
অন্যান্য	—	—

উৎস : তালিকা : ৪ (ক) ওপৰত আৰু সম্প্ৰদায়ৰ নথিৰ পৰা সম্পূর্ণ পৰিয়ালৰ সদস্যঃ

(*) গড় হিচাপে থুলমূল কৈ পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণ তালিকা : ৪ (ক) ৰপৰা × পৰিয়ালসমূহ।

২.৩। গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পৰিয়ালৰ ঘৰৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এই ধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ৫ (ক) : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	খতু / মাহ	সংগ্ৰহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ (কিঃ গ্ৰাম)	
কাঠখৰি	-	-	-	-
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	-	-	-	-
খুঁটা	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—	—
এন টি এফ পি	-	-	-	-
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

ওপৰৰ তালিকাত উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পর্কিত কিছু প্রাসংগিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন— অতিৰিক্ত তথ্য হাতীখুলি জে এফ এম চি

বনজ উৎপাদনৰ নাম	উদ্ভৃত বিপণন (কিঃ গ্রাঃ)	কেনেদেৰে বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় আয়
কাঠখৰি	—	—	—
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
লাখুঁটি	—	—	—
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য—	—	—	—

২.৪। বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা— ঘৰৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ বাবে

পূৰ্বে উল্লেখ কৰা উপ-শাখাৰ তথ্যৰ ভিত্তিত হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ বনজ উৎপাদনৰ
মুঠ চাহিদাৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৬ : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা (বাৰ্ষিক কিঃ গ্রাঃ) তালিকা-৪ (খ)ৰ পৰা	উদ্ভৃত বিপণন কৰা হৈছে তালিকা-৫ (খ)ৰ পৰা	মুঠ চাহিদা (কিঃ গ্রাঃ)
কাঠখৰি	১৬১০০০ কেজি	-	১৬১০০০ কেজি
ঘৰৰ বাবে কাঠ	২-৩ টা		২-৩ টা
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
লাখুঁটি	—	—	—
বনাধ্বলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	৫৩০ কেজি	-	৫৩০ কেজি
অন্যান্য—	—	—	—

৩। বন সুরক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়

৩.১। সুরক্ষা সমস্যাসমূহ

হাতীখুলি জে এফ এম চির বনাধ্বল সুরক্ষার বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাবে তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা- ৭ : হাতীখুলি জে এফ এম চির বন সুরক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়সমূহ

সমস্যার ধরণ	প্রাসংগিক (হয়/নহয়)	গুরুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাব-স্থানীয় পশু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাব- অন্যান্য এলেকার পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাবে কাঠকটা	হয়	হয়
কাঠ চোৰাং চালান	নহয়	নহয়
দুর্ঘটনাবশতঃ আগ্নিকাণ্ড	হয়	হয়
বনভূমি বেদখল	নহয়	নহয়
অন্যান্য (বন্যপ্রাণী চোৰাং চিকাৰ)	নহয়	নহয়

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চির সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

সেয়েহে, উপৰোক্ত জে এফ এম চির বন সুরক্ষা সংক্রান্তীয় বিষয়ত সমুখীন হোৱা বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

- ক) স্থানীয় পশু চাৰণ
- খ) বেআইনীভাবে বন ধৰণস
- গ) অন্য অধ্বলৰ জীৱ-জন্ম
- ঘ) চোৰাং চিকাৰী

৪। বনাথওল উন্নয়ন পরিকল্পনার বিষয়সমূহ

তলত উল্লেখ করা উপ-বিভাগত হাতীখুলি জে এফ এম চির বন উন্নয়ন পরিকল্পনার প্রধান বিষয়সমূহ তলত উল্লেখ করা হ'ল। এইবোর হেছে যেনে— সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বনাথওল উন্নয়ন (নিৰাময়), নাৰ্শৰী উন্নয়ন, বক্ষণাবেক্ষণ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ কাম-কাজ।

৪.১। সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনার বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে— হাতীখুলি জে এফ এম চির বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপ-শাখা ৩.১ৰ পৰা আলোচনা কৰা হেছে।

তালিকা- ৮ : হাতীখুলি জে এফ এম চির সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰফ়ৰ্মা-৩ৰ তালিকা ৩.৭ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব	বনাথওল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ ইত্যাদি)	সময়-কাল	আগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ /মধ্যম/নিম্ন)
সামাজিক বেৰ	হাতীখুলি বনাথওল	১৫০ হেক্টেৰ		উচ্চ

উৎস ৪ প্ৰফ়ৰ্মা-৩ তালিকা-৩.৭ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
এইদৰে দেখা গ'ল, হাতীখুলি জে এফ এম চি নিম্নোক্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ পৰিকল্পনা (উচ্চ/মধ্যম
আগ্ৰাধিকাৰসহ) গ্ৰহণ কৰা হেছেঃ

- ক) সামাজিক বেৰ নিৰ্মাণ
- খ) দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড বোধ

৪.২। প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ

হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ বনাথওলৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকাসমূহৰ নিৰাময়ৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ
তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ৯ : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজৰ প্ৰকাৰ

নিৰাময় ব্যৱস্থা	প্ৰয়োজনীয় (হয়/নহয়)	জে এফ এম চি-ৰ দায়িত্ব (হয়/নহয়)	মাহ/বছৰ যেতিয়া কৰিব পাৰি	নিৰাময় ব্যৱস্থাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত বৰ্ধিত এলেকা (হেক্টেৰ)
ক্ষতিগ্ৰস্ত বনাথওলৰ পুনৰুদ্ধাৰ	নহয়	নহয়	-	-
কটা গছৰ গুৰিৰ সুৰক্ষা	হয়	হয়	যিকোনো সময়ত	-
জল বিভাজিকা নিৰাময়	হয়	হয়	যিকোনো সময়ত	-
জলাধাৰ	হয়	হয়	যিকোনো সময়ত	-
ঢাঁহ আৰু ত্ৰণভূমিৰ কাম	হয়	হয়	যিকোনো সময়ত	-
বাঁহ ৰোগণ	নহয়	হয়	জুন-আগষ্ট	-
বীজ সিঁচা	হয়	হয়	জুন-জুলাই	-

শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ	হয়	হয়	জুন-জুলাই	
কলম আৰু নিৰাময়	নহয়	নহয়	-	-
প্রাচীৰ বা কাইটীয়া তঁাৰৰ বেৰ	হয়	হয়	ছেপেটেস্ব ব-নৱেন্দ্ৰী ফেৰুৰী	-
সামাজিক বেৰ	হয়	হয়	যিকোনো	-
অন্যান্য কাম-কাজ	নহয়	নহয়	-	-

উৎস ৪ প্রফ'মা-৩ তালিকা-৩.৯ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
এইদৰে তলত নিৰাময় ব্যৱসমূহ হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ বনাথল সুৰক্ষাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে।
 ক) বীজ সিঁচা
 খ) শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ

৪.৩। বনাথল উন্নয়ন পৰিকল্পনা— অগ্ৰিম কাম-কাজ আৰু বন সৃষ্টি

ওপৰত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট বিষয়বিলাক তলত দিয়া তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১০ : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ বনাথল উন্নয়ন পৰিকল্পনা

নিৰাময় ব্যৱস্থা	ৰোপণৰ বাবে হেষ্টৰৰ হিচাপত নিৰ্দ্বাৰিত এলেকা	ৱ্লক ৰোপণৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান (মিঃ × মিঃ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ সৃজনত সহাদয়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ) আবদ্ধ ৰোপণ	- বাবে	- এ এন আৰ-ৰ	- আজাৰ আদি	-
ৱ্লক ৰোপণ	-	-	-	-
নিম, আলমথি ৰোপণ (ভেষজ উদ্ধিদি)	-	-	-	-
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ	-	—	—	—
পোনপটীয়া ৰোপণ	১৫০ হেষ্টৰ (এনএআৰ এলআইএল)ৰ অন্তৰ্গত ৯০ হেঁ আৰু ২৫ হেষ্টৰ এপিএফবিচিৰ অন্তৰ্গত		(এপিএফবিচিৰ অন্তৰ্গত) খৰি নিম, শিলিখা, বগীপমা চিখা, লিচু (এনএআৰ এলআইএল)ৰ অন্তৰ্গত	
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা (হে)	১৫০ হেষ্টৰ	-	এপিএফবিচিৰ অন্তৰ্গত ইঞ্জনৰূপত খৰি-নিম, শিলিখা, লিচু (এনএআৰএম আইএল)ৰ অন্তৰ্গত	

উৎস ৪ উৎস ৪ প্রফ'মা-৩ তালিকা-৩.৮ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৪.৪। বনাথল উন্নয়ন — কৰ্ম আঁচনি

শাল বহিভূত সহযোগী প্ৰজাতিসহ বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বৃক্ষৰ খনক ৰোপণৰ কৰ্ম আঁচনি

ৰোপণৰ নাম	:	শাল বহিভূত সহযোগী প্ৰজাতিসহ বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বৃক্ষৰ খনক ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	:	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	:	
স্থান ব্যৱধান	:	
বৃক্ষ কৰিবলগীয়া উদ্দিদৰ সংখ্যা	:	
খনকৰ সংখ্যা	:	
প্ৰজাতি	:	
হাৰ	:	

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ কাৰণে উপযুক্ত স্থান চিহ্নিতকৰণ-স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সন্তোষৰ পৰিৱেক্ষণ-প্ৰাকৃতিক জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতাৰ নিৰ্ণয়- ১০০ হেক্টাৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ মাহত ভূমিৰ সীমা চিহ্নিতকৰণ, চাৰিটা খনকত ভূমি বিভাজন, ভূমি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম হেক্টাৰ প্ৰতি ১,০০০ টকাত	—
২০১৭-১৮*	খনক ৰোপণ ৩ × ৩ মি%, ১১১১ পুলি/হেক্টাৰ-এপিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ	—
২০১৮-১৯*	খনক ৰোপণ ৩ × ৩ মি%, ১১১১ পুলি/হেক্টাৰ-এপিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ প্ৰথম অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰতী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০১৯-২০*	খনক ৰোপণ ৩ × ৩ মি%, ১১১১ পুলি/হেক্টাৰ-এপিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ দ্বিতীয় অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰতী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২০-২১*	খনক ৰোপণ ৩ × ৩ মি%, ১১১১ পুলি/হেক্টাৰ-এপিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ তৃতীয় অপত্তণ ছাফাই	—
২০২১-২২*	চতুর্থ অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰতী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২২-২৩*	পঞ্চম অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰতী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰতী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২৪-২৫*	সপ্তম অপত্তণ ছাফাই	—
২০২৫-২৬*	অষ্টম অপত্তণ ছাফাই	—

মুঠ আৰক্ষ্যকীয় বাজেট

* ৰোপণৰ পৰৱৰ্তী কালত পাঁচ বছৰৰ মূৰে মূৰে ঘাঁহ-বন আঁতৰোৱাৰ কাম।

মিশ্র বৃক্ষরোপণ-সহযোগী গচ্ছ পুলির লগত চেণ্ডন, খবির বাবে ব্যবহার করা গচ্ছ আৰু বাঁহৰ রুক বোপণৰ কৰ্ম আঁচনি

ৰোপণৰ নাম	:	মিশ্র গচ্ছ পুলিৰ লগত চেণ্ডন, খবিৰ বাবে ব্যবহার কৰা গচ্ছ আৰু বাঁহৰ ৱুক বোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	:	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	:	
স্থান ব্যৱধান	:	
বৃদ্ধি কৰিবলগীয়া উদ্তীর্ণৰ সংখ্যা	:	
ৱুকৰ সংখ্যা	:	
প্ৰজাতি	:	

বন সৃষ্টিৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি

বিভাগীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ কাৰণে উপযুক্ত স্থান চিহ্নিতকৰণ-স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা-প্রাকৃতিক জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীব্ৰতাৰ নিৰ্গায়- ৫০ হেক্টেৰৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ মাহত ভূমিৰ সীমা চিহ্নিতকৰণ, চাৰিটা বুকত ভূমি বিভাজন, ভূমি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম হেক্টেৰ প্ৰতি ১,০০০ টকাত, তিনিটা কাঁইটীয়া তাৰৰ বেৰ, ২৮০০ আৰএম, প্ৰতি আৰ এমত ৫৬.৩৬ টকা।	—
২০১৭-১৮*	ৱুক বোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টেৰ-এপ্রিল-জুনৰ ঋতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ	—
২০১৮-১৯*	ৱুক বোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টেৰ-এপ্রিল-জুনৰ ঋতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ পথম অপত্তণ ছাফাই; মৰা গচ্ছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত বোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০১৯-২০*	ৱুক বোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টেৰ-এপ্রিল-জুনৰ ঋতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ দ্বিতীয় অপত্তণ ছাফাই; মৰা গচ্ছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত বোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২০-২১*	ৱুক বোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টেৰ-এপ্রিল-জুনৰ ঋতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ তৃতীয় অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া।	—
২০২১-২২*	চতুৰ্থ অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া; মৰা গচ্ছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত বোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২২-২৩*	পঞ্চম অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া; মৰা গচ্ছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত বোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া।	—
২০২৪-২৫*	সপ্তম অপত্তণ ছাফাই	—
২০২৫-২৬*	অষ্টম অপত্তণ ছাফাই	—
	মুঠ আৱশ্যকীয় বাজেট	

* ৰোপণৰ পৰিৱৰ্তী কালত পাঁচ বছৰৰ মূৰে মূৰে ঘাঁহ-বন আঁতৰোৱাৰ কাম।

উৎস : প্ৰকৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১০'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

কাঠভিন্ন বনজ উৎপাদনৰ বাবে খনক ৰোপণৰ কৰ্ম আঁচনি

ৰোপণৰ নাম	:	কাঠভিন্ন বনজ উৎপাদনৰ বাবে ৰোপণ
ৰোপণৰ সময়সীমা	:	২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)
ৰোপণৰ এলেকা	:	
স্থান ব্যৱধান	:	
বৃক্ষ কৰিবলগীয়া উদ্বিদৰ সংখ্যা	:	
খনক সংখ্যা	:	
প্ৰজাতি	:	

বিশ্রাম বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ
২০১৬-১৭	পুনৰুজ্জীৱিতকৰণৰ কাৰণে উপযুক্ত স্থান চিহ্নিতকৰণ-স্বাভাৱিকভাৱে বীজ পৰাৰ সম্ভাৱনা পৰীক্ষা-প্ৰাকৃতিক জৈৱিক হস্তক্ষেপ আৰু তীৱ্ৰতাৰ নিৰ্ণয়- ৫০ হেক্টাৰ কম নহয়, ডিচেম্বৰ মাহত ভূমিৰ সীমা চিহ্নিতকৰণ, চাৰিটা খনকত ভূমি বিভাজন, ভূমি উন্নয়ন, মাটিৰ কাম হেক্টাৰ প্ৰতি ১,০০০ টকাত, তিনিটা কাঁইটীয়া তাঁৰৰ বেৰ, ২৮০০ আৰএম, প্ৰতি আৰ এমত ৫৬.৩৬ টকা।	—
২০১৭-১৮*	খনক ৰোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টাৰ-এপ্রিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ	—
২০১৮-১৯*	খনক ৰোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টাৰ-এপ্রিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ প্ৰথম অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০১৯-২০*	খনক ৰোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টাৰ-এপ্রিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ দ্বিতীয় অপত্তণ ছাফাই; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২০-২১*	খনক ৰোপণ ২ × ২ মিঃ, ২৫০০ পুলি/হেক্টাৰ-এপ্রিল-জুনৰ খতুত; এলেকাৰ জি পি এছ চিহ্নিতকৰণ তৃতীয় অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া	—
২০২১-২২*	চতুৰ্থ অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২২-২৩*	পঞ্চম অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া; মৰা গছ পুলিবোৰ/পূৰ্বৰত্তী বছৰত ৰোপণ কৰা অৰ্ধমৃত পুলিবোৰ অপসাৰণ।	—
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ অপত্তণ ছাফাই আৰু কলম দিয়া।	—
২০২৪-২৫*	সপ্তম অপত্তণ ছাফাই	—
২০২৫-২৬*	অষ্টম অপত্তণ ছাফাই	—
	মুঠ আৱশ্যকীয় বাজেট	

৪.৫। নার্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ নার্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা নিম্নোক্ত ধৰণৰ নার্চাৰীবোৰৰ ওপৰত নিৰ্বৰশীল :

ক) জে এফ এম চি নার্চাৰী (বিভাগীয় নার্চাৰীসহ)

বিতং বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১১ (ক) : হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ জে এফ এম চি নার্চাৰী

নার্চাৰীৰ অৱস্থিতি	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	পুলিৰ সংখ্যা	মন্তব্য

উৎস : প্ৰক'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১১'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৪.৬। ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা-১০ বছৰ

হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ ৰোপিত গচ্ছপুলিৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। ইয়াত ১০ বছৰ সময়সীমা ধাৰ্য কৰা হৈছে।

ক) ৰক্ষণ প্ৰজাতি শাল ভিন্ন আন প্ৰজাতিৰ ৰক্ষণ, চেণ্ণণ

তালিকা- ১২ (ক) : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ত ৰোপণ কৰা চেণ্ণণ গছৰ পুলিৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
-	-
-	-

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

খ) বাঁহ

তালিকা- ১২ (খ) : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ত বাঁহৰ বক্ষণাবেক্ষণ পরিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

গ) কাঠখৰিৰ বৃক্ষৰোপণ

তালিকা- ১২ (গ) : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ত কাঠখৰিৰ গচ্ছপুলিৰ বক্ষণাবেক্ষণ পরিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

ঘ) এন টি এফ পি / ভেষজ উক্তি

তালিকা- ১২ (ঘ) : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ত এন টি এফ পি / ভেষজ উক্তিৰ বক্ষণাবেক্ষণ পরিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৪.৭। বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কাম-কাজৰ পৰিকল্পনা

হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ বিভিন্ন ধৰণৰ কাম-কাজৰ পৰিকল্পনা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ১৩ : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ বিভিন্ন ধৰণৰ কাম-কাজ

কাম-কাজ	প্ৰয়োজনীয় (হয়/নহয়)	দায়িত্ব	মাহ/বছৰ	এলেকা (হেক্টাৰ)
এই ধৰণৰ কোনো পৰিকল্পনা নাই				

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৩'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৫। প্রত্যাশিত সুফল

এই উপ-বিভাগত হাতীখুলি জে এফ এম চি-র সদস্যসকলৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা প্রত্যাশিত সুফলসমূহ আৰু সেইবোৰ বিতৰণৰ বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

৫.১। কাঠ আৰু ঘাঁহৰ পৰা প্রত্যাশিত সুফল

হাতীখুলি জে এফ এম চি-র উল্লিখিত বিষয় নিম্নোক্ত তালিকাত সন্তুষ্টি কৰা হৈছে। এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনস্থ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ জৰিয়তে সুফলবোৰ প্রত্যাশা কৰা হৈছে।

সামগ্ৰী	মাহ	বছৰ	পৰিমাণ

উৎস : প্ৰফৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৪'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

দ্রষ্টব্য : জিলা বন বিষয়াই নিশ্চিত কৰিছে যে ইয়াত উল্লিখিত বোপণৰ বাবে মাটি সহজ লভ্য নহয় (প্ৰতিলিপি গাঁথি দিয়া হৈছে)

To,

The Range Forest Officer,
Lumding Range, Lumding.

Sub: Unavailability of area for creation
of plantation under Hailkhali JFMC
area.

Sir,

I have the honor to inform you that
no area is available for creation of
plantation under Hailkhali JFMC. Since, the
vacant 25 ha. have already been covered
by quinquennial plantation under APFBC
scheme during 2014-15.

This is for favour of your kind
information & necessary action.

Yours faithfully,

Forwarded,
M.
From Range Officer
Lumding Forest Range

1) অধিবক্তৃতা(V.P)
(President),
President
of Hailkhali J.F.M.C.
Lumding, Assam

2) *Mukunda Pal*
(Vice-President)
Member Secretary
Hailkhali J.F.M.C.
Lumding, Assam

Confidential,

Palash
(S. Lehman AFS)
AFO, NC-Dibrur
Hojai.

৫.২। বিতরণ পদ্ধতি

হাতীখুলি জে এফ এম চি-ব সদস্যসকলৰ বাবে সুফলসমূহৰ বিতৰণ পদ্ধতি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ১৫ : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ব বাবে বিতৰণ পদ্ধতি

পদ্ধতি	সামগ্ৰী
সমভাৱে বিতৰণ কৰিব লাগিব	এন টি এফ পি
সদস্যসকলৰ জৰিয়তে মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰা হ'ব	কাঠখৰি
অন্যান্য পদ্ধতি	এন টি এফ পিৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ

কে ভি বনাপ্তলিক বিষয়াসকলে জনোৱা মতে বিতৰণ প্ৰক্ৰিয়া এতিয়াও আনুষ্ঠানিকভাৱে আৰম্ভ কৰা হোৱা নাই আৰু যিসকল ব্যক্তি বোপণ কাৰ্যত জড়িত তেওঁলোকে কেৱল কিছু অৱশিষ্টাংশ সংগ্ৰহ কৰিছে।

উৎস : প্ৰফ'মা-৩, 'তালিকা-৩.১৫'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চি-ব সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

পরিশিষ্ট তালিকা

পরিশিষ্ট নং	শিরোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	কেনেকৈ গৈ পাব পাবি	৩২
২	মানচিত্র গাঁৱৰ মানচিত্র গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্র গাঁৱৰ সম্পদৰ মানচিত্র	৩৪ ৩৫ ৩৬
৩	গাঁৱৰ মানচিত্র ব্যৱহাৰৰ ভূমি (জি আই এছ)	৩৭
৪	পি আৰ এ অনুশীলন সামাজিক মানচিত্ৰায়ন সম্পদৰ স্থানাংক সময়কালীন সমীক্ষা জীৱিকাৰ ঋতু ডেন ডায়েগ্রাম চাপাটি ডায়েগ্রাম অগ্রাধিকাৰ স্থানাংক আৰু ই পি এ	৩৮ ৩৯ ৪২ ৪৩ ৪৪ ৪৭ ৪৮ ৪৯
৫	আলোকচিত্র	৫১
৬	জে এফ এম চি-ৰ সদস্যসকলৰ তালিকা	৫৩
৭	পূৰণ কৰা তালিকা (প্রফ'ম্রা ১ৰ পৰা প্রফ'ম্রা ৪) তালিকাৰ সংখ্যা- ১-১৬	৫৫

পরিশিষ্ট ১

কেনেকৈ গৈ পাৰ পাৰি :

গুৱাহাটীৰ পৰা লামডিঙৰ দূৰত্ব, অৱস্থিতি, পথৰ মানচিত্ৰ আৰু নিৰ্দেশ

ভাৰতৰ ৯৩.১৭ দ্রাঘিমাংশ আৰু ২৫.৭৫ অক্ষাংশত গুৱাহাটী অৱস্থিত। আনহাতে ভাৰতৰ ৯১.৭৫ দ্রাঘিমাংশ আৰু ২৬.১৯ অক্ষাংশত লংকা অৱস্থিত।

গুৱাহাটী আৰু লামডিং মাজৰ দূৰত্ব

গুৱাহাটী আৰু লামডিং মাজৰ পোনপটীয়া দূৰত্ব ১৫০ কিঃ মিৎ (কিলোমিটাৰ) আৰু ১৮৮.৯৩ মিটাৰ। মাইলৰ হিচাপত গুৱাহাটী আৰু লামডিং মাজৰ দূৰত্ব ৯৩.৩ মাইল। এয়া হৈছে পোনপটীয়া সৰলৰেখিক দূৰত্ব। এইটো পোনপটীয়া পথৰ কাৰণে গুৱাহাটী আৰু লামডিঙৰ যাত্ৰাৰ সময়ত সলনিও হ'ব পাৰে যদি বাছ বা ৰেল বা নিজবৰীয়াকৈ গাড়ী লৈ যায়।

গুৱাহাটীৰ পৰা লামডিঙৰ ভ্ৰমণৰ সময়

গুৱাহাটীৰ অৱস্থান লামডিং পৰা প্ৰায় ১৫০ কিলোমিটাৰ দূৰত। গতিকে একেৰাহে প্ৰতি ঘণ্টাত ৫০ কিলোমিটাৰ গতিৰে ভ্ৰমণ কৰিলে ৩ ঘণ্টাত লংকা পাৰগৈ পাৰি। কিন্তু বাছৰ গতি, ৰেলগাড়ীৰ গতি অথবা নিজে ব্যৱহাৰ কৰা যান-বাহনেৰে যাত্ৰা কৰাৰ ওপৰতে ভ্ৰমণ সময় পৃথক পৃথক হ'ব পাৰে।

গুৱাহাটীৰ পৰা লামডিং বাছ

গুৱাহাটীৰ পৰা বাছেৰে লংকালৈ বাছেৰে প্ৰতি ঘণ্টাত গড় ৬০ কিলোমিটাৰ গতিৰে গ'লে সময় লাগে প্ৰায় ২.০৫ ঘণ্টা। বিভিন্ন পথেৰে যাত্ৰা অথবা পথৰ অৱস্থাৰ কাৰণে গুৱাহাটীৰ পৰা বাছেৰে লামডিং যাওঁতে আনুমানিক সময় ওপৰত উল্লেখ কৰা সময়ৰ তুলনাত অধিক লাগিব পাৰে। এই ভ্ৰমণ সময় হিচাপ কৰা হৈছে সৰলৰেখিক দূৰত্বৰ হিচাপত।

গুৱাহাটীৰ পৰা লামডিং বাছ ভাড়া প্ৰায় ১২০ টকা হ'ব পাৰে।

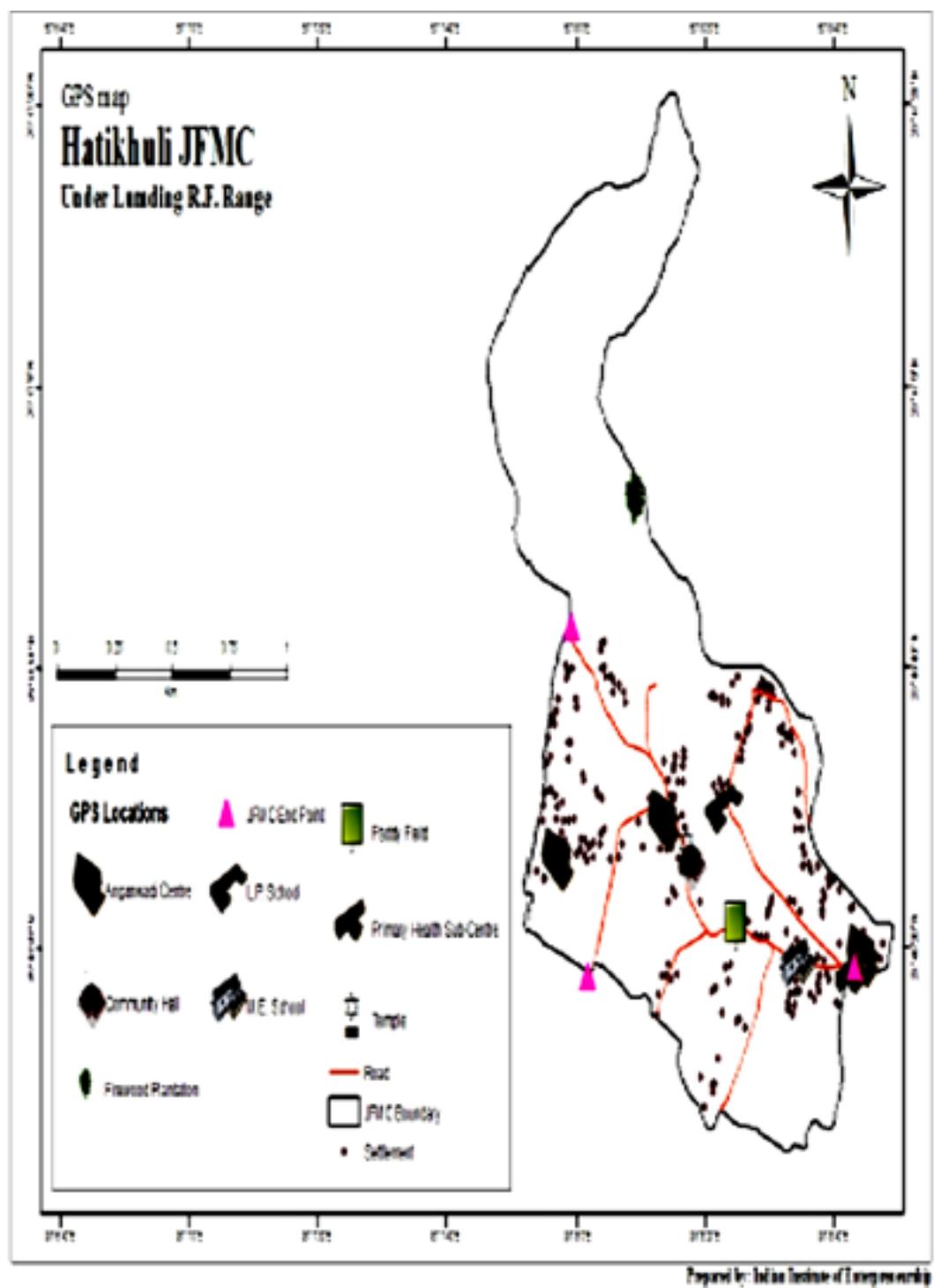
গুৱাহাটীৰ পৰা লামডিং পথৰ মানচিত্ৰ

গুৱাহাটী প্ৰায় লামডিং পশ্চিম দিশে অৱস্থিত। গুৱাহাটীৰ পৰা পশ্চিম গতিমুখ কেৱল আনুমানিক। ইয়াত দিয়া গুগ্ল মানচিত্ৰত লামডিংলৈকে নীলা ৰঙৰ বেখাৰে পথ সংযোগ দেখুওৱা হৈছে। লামডিং অভিমুখী ভ্ৰমণ মানচিত্ৰৰ পথৰ হোটেল, পথটনস্টলী, বনভূজৰ ঠাই, পেট্রল পাম্প আৰু বিভিন্ন ধৰ্মীয় স্থান দেকা পাৰ। কিন্তু ভ্ৰমণকাৰীয়ে আকাংক্ষা কৰা ধৰণে গুগ্ল মানচিত্ৰ সকলো ঠাই দেখাৰ বাবে উপযোগী নহয়। বৰং ইয়াত দিয়া আমাৰ মানচিত্ৰত স্থানীয় দশনীয় স্থান আৰু পথৰ মানচিত্ৰবোৰ বিতংভাৱে দেখুওৱা হৈছে।

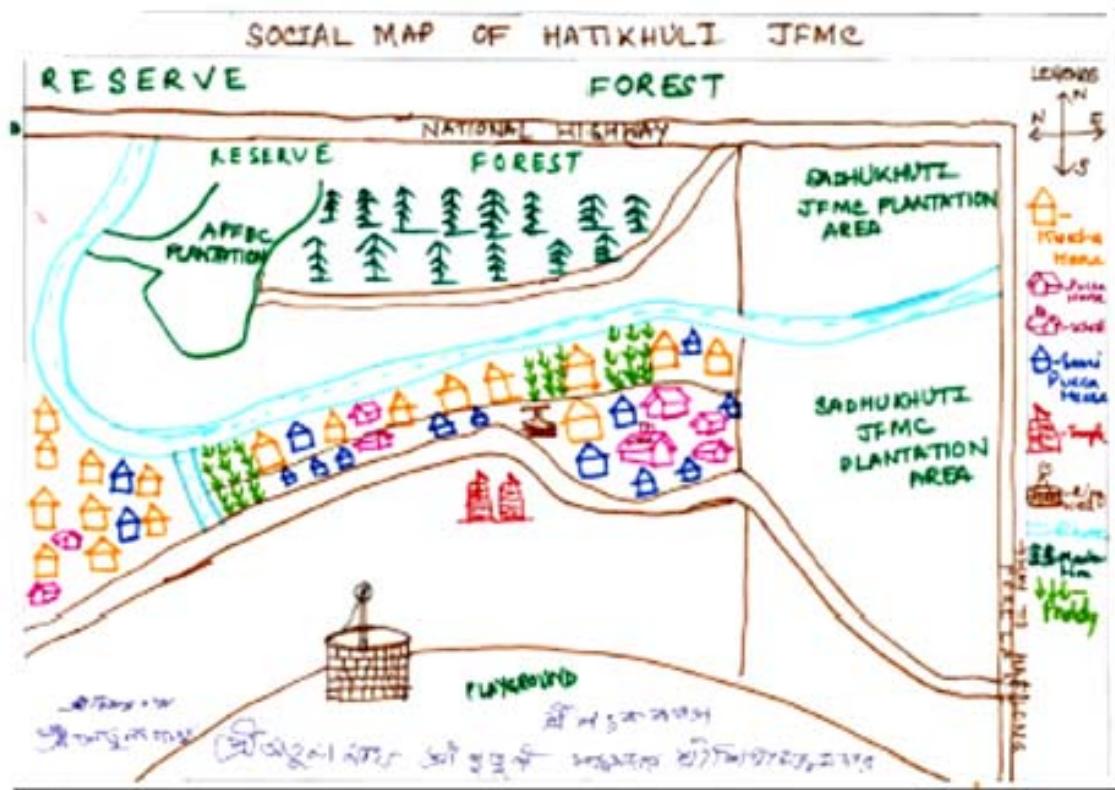

পরিশিষ্ট ২

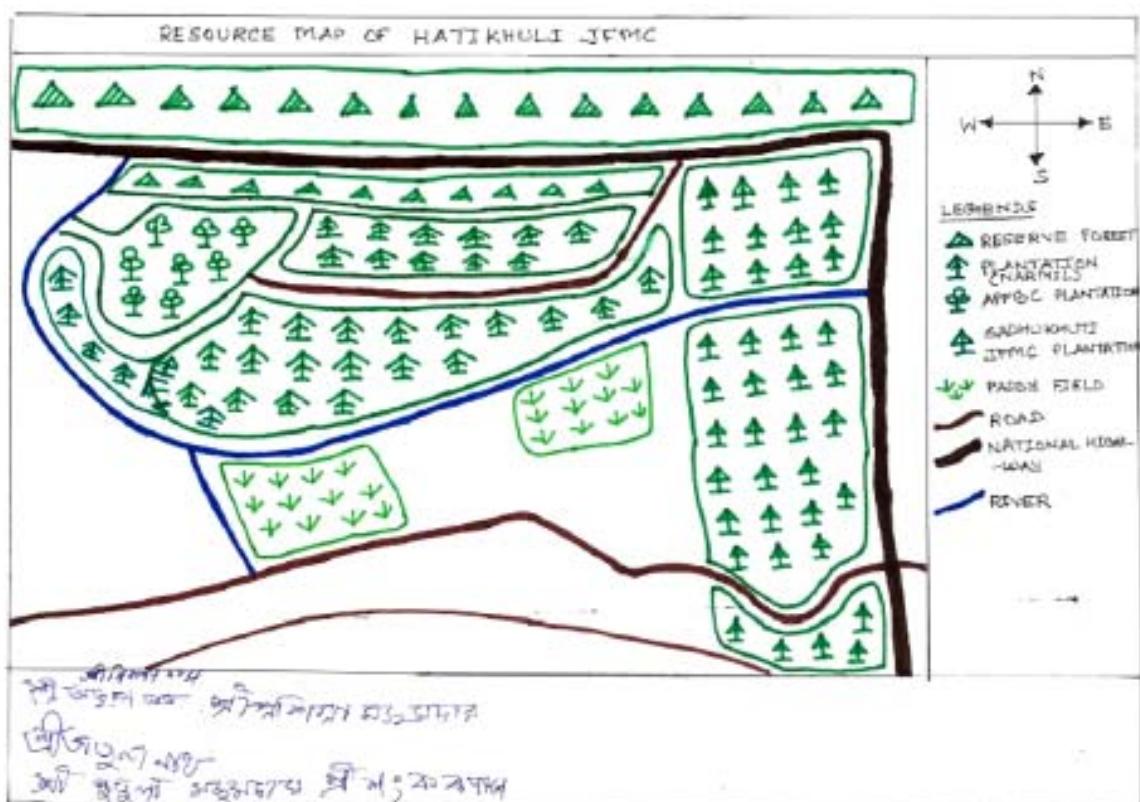
১। গাঁর চিরি

২) সামাজিক মানচিত্র

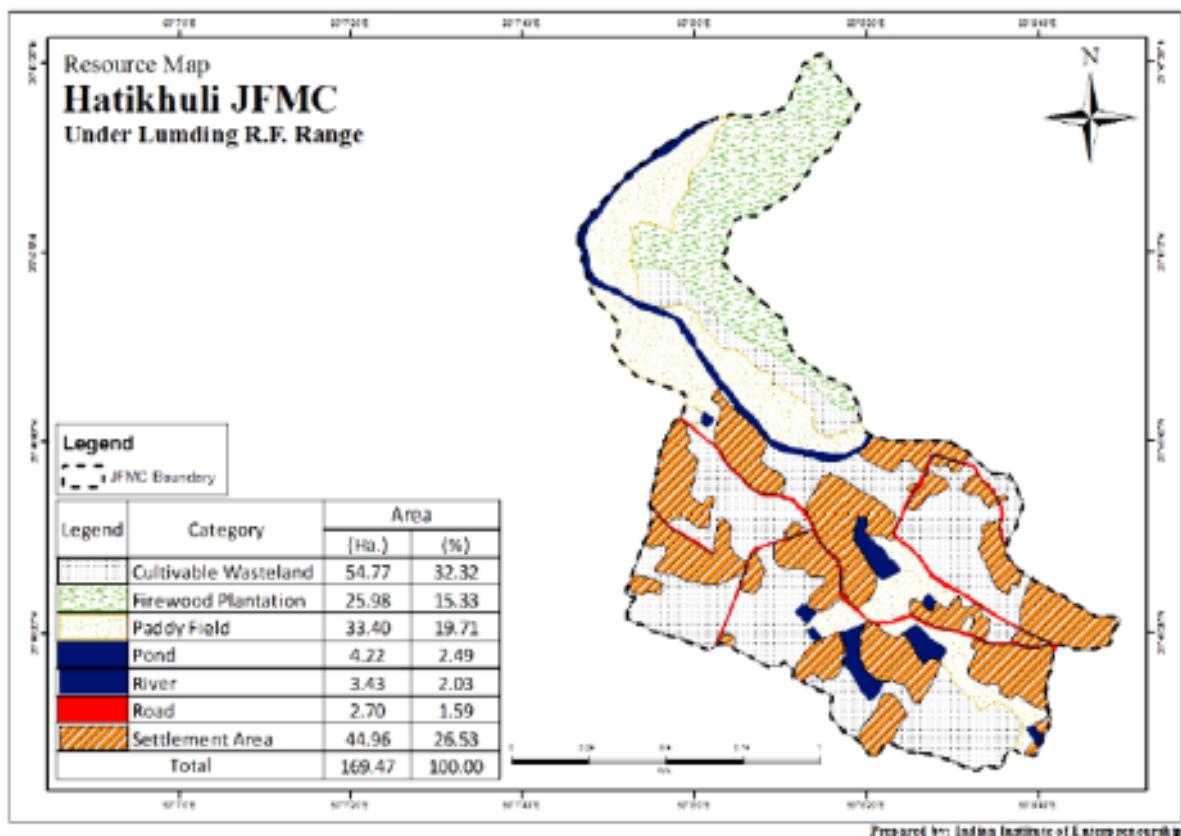

৩) সম্পদৰ মানচিত্ৰ

পরিশিষ্ট ৩

গাঁরৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্ৰ (জি আই এছ)

পরিশিষ্ট ৪

অংশগ্রহণমূলক গ্রামীণ কার্যকলাপ (পি আৰ এ)

অংশগ্রহণমূলক গ্রামীণ মূল্যায়ণৰ স্থান আৰু সময় :

অংশগ্রহণকাৰীৰ সংখ্যা	৫৫
সময়	৪.৩০, ১৩ জুন ২০১৬
স্থান	মা সুৰভি প্রাথমিক বিদ্যালয়

তালিকা : ৩.১ হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ গাঁওসমূহৰ চমু বিৱৰণ

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালসংখ্যা	জনসংখ্যা		
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা
১	হাতীখুলি	২৬৬	১৫৩৭	৮২০	৭১৭
	মুঠ	২৬৬	১৫৩৭	৮২০	৭১৭

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন

তালিকা-৩.২ : জে এফ এম চিৰ বয়সৰ তথ্য

বয়স শ্ৰেণী	< ৫ বছৰ	৫-১৮ বছৰ	১৮-৪৫ বছৰ	৪৫-৬০ বছৰ	> ৬০ বছৰ
পুৰুষ	৮০	৩০১	২৮২	১৩১	২৬
মহিলা	৭২	২৬০	২৩১	১২৫	২৯
মুঠ	১৫২	৫৬১	৫১৩	২৫৬	৫৫

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন

তালিকা-৩.৩ : জে এফ এম চিৰ শিক্ষাগত যোগ্যতাৰ বিৱৰণ

বয়স-শ্ৰেণী	কেজি নার্চাৰী	চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈকে	পঞ্চম-সপ্তম	অষ্টম-দশম	দশম-দ্বাদশ	স্নাতক	সাক্ষৰতা	অশিক্ষিত
< ২৫ বছৰ	১৯	১২০	৭৮	৪৮৫	৮২	-	-	১৭
> ২৫ বছৰ (প্রাপ্ত বয়স্ক)	-	১০৯	৩৯	৫৮	১৫	২	-	২৯১
মুঠ	১৯	২২৯	১১৭	৫৪১	৯৭	২	-	৩০৮

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন

পি আৰ এ কলাকৌশলৰ অনুশীলনত ব্যৱহৃত বিভিন্ন পি আৰ এ পদ্ধতিসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

- ক) সামাজিক মানচিত্ৰায়ন (মেপিং)
- খ) সম্পদৰ স্থানাংক নিৰ্দাৰণ (বেংকিং)
- গ) সময়-কালৰ সমীক্ষা
- ঘ) ঝতু সম্পর্কীয় বিশ্লেষণ
- ঙ) চাপাটি ডায়াগ্রাম

৩.১। সামাজিক মানচিত্ৰায়ন (মেপিং) :

বিভিন্ন সামাজিক-আৰ্থনৈতিক বিষয়বোৰক লৈ আলোচনা আৰু মানচিত্ৰৰ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে এলেকাৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা গভীৰভাৱে অধ্যয়নৰ বাবে গাঁওবাসী আৰু উদ্গনি দাতাসকলক সহায়ৰ উদ্দেশ্যে সামাজিক মানচিত্ৰায়ন ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সামাজিক মানচিত্ৰৰ জৰিয়তে সমপৰিদায়ৰ উপলক্ষ আন্তঃগাঁথনি, সামাজিক গাঁথনি, প্ৰতিষ্ঠানসমূহ, বৃত্তি আদিৰ তথ্য দাঙি ধৰাৰ বাবে যথোপযুক্ত প্ৰচেষ্টা চলোৱা হয়। ইয়াৰ পূৰ্বে এই প্ৰকল্পৰ বিষয়ে সজাগতা শিবিৰ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। গতিকে বিদ্যালয়ত পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াৰ বাবে মানুহক সমাৱেশিত কৰাটো সহজ। গাঁওবাসীসকলৰ উৎসাহ প্ৰশংসনীয় আৰু তেওঁলোকে সক্ৰিয়ভাৱেই মানচিত্ৰায়ন প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ কৰিছে।

তালিকা-৩.২ : গাঁওবোৰ সম্পর্কে তথ্য

সামাজিক তথ্য	গাঁও	হাতীখুলি
	মুঠ জনসংখ্যা	১৫৩৭
	পুৰুষ	৮২০
	মহিলা	৭১৭
	মুঠ পৰিয়াল	২৬৬
	পকীঘৰৰ সংখ্যা	৩৮
	খেৰীঘৰৰ সংখ্যা	৬১
	অধৰপকী ঘৰৰ সংখ্যা	১৬৭
	দলং	০
	জান-জুৰি	১
	নদী	১
	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	৩
	মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয়	১
	সামুহিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	০
	বিদ্যুৎ ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ	০
	ৰাজনৈতিক সভাঘৰ	১
	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	৩
	মন্দিৰ	৩

উৎস ৪ : ক্ষেত্র সমীক্ষার প্রতিবেদন

প্রথমে গাঁরব লোকসকলক গাঁওখনৰ পথসমূহৰ মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ কোৱা হয়। তাৰ পিছত তেওঁলোকৰ আবাস, গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক স্থানসমূহ আৰু চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহৰ অৱস্থান পি আৰ এ-ৰ টীম সদস্যসকলৰ সহায়ত আঁকিবলৈ কোৱা হয়। দুজন সদস্যই স্বতঃপঞ্চাধিতভাৱে মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ আগবঢ়ি আহে আৰু তেওঁলোকক সহায় কৰে গাঁৱৰ অন্যান্য বাসিন্দা আৰু টীমৰ সদস্যসকলো। মানচিত্ৰত গাঁৱৰ সকলো বাসিন্দাই নিজৰ নিজৰ আবাসৰ অৱস্থান দেখুৱাই দিয়ে। মানচিত্ৰায়ণ প্ৰক্ৰিয়া সমাপ্ত হোৱাৰ পিছত টীমৰ সদস্যসকলো পৰিয়ালসমূহৰ গৃহস্থালীৰ ধৰণ সম্পৰ্কীয় তথ্যসমূহ, যেনে পকীঘৰ, অৰ্ধপকীঘৰ, ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ ঘৰ আৰু খেৰৰ ঘৰ সম্পৰ্কে তথ্যসমূহ সংগ্ৰহ কৰে।

সামাজিক মানচিত্রের সন্ধান

- সামাজিক মানচিত্রায়নত অংশগ্রহণকারীসকলে ২৬৬টা পরিয়ালক চিহ্নিত করে। ইয়ারে ৬১টা পরিয়ালৰ আবাস অর্ধপকী ১৬৭ আৰু ৩৮টা পরিয়ালৰ আবাস পকী। বাকী পরিয়ালৰ ঘৰ কেঁচা বা খেৰৰ। এই তথ্যৰ পৰা দেখা যায় যে গাঁৱৰ বহু লোক এতিয়াও চৰকাৰে আৰম্ভ কৰা মৌলিক পরিয়াল অঁচনিসমূহৰ সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত।
- এইবোৰৰ উপৰি পরিয়ালসমূহৰ শ্ৰেণীভিত্তিক বিভাজন, গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান যেনে ৰাজহৰা সভাঘৰ, দলং মানচিত্রত অংকিত কৰা হয়।
- গাঁওবাসীৰ পানীৰ প্ৰধান উৎস হৈছে চৰকাৰী নলী নাদ আৰু নদীখন যিখন গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা প্ৰতিদিনেই ব্যৱহৃত হয়।
- গাঁৱত শিক্ষাৰ ব্যৱস্থাসমূহ সন্তোষজনক নহয়। তিনিখন প্ৰাথমিক স্কুল, এখন মাধ্যমিক বিদ্যালয় আছে। গাঁওখনত তিনিটা অগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ গাঁওখনত আছে।
- গাঁৱখনৰ লোক বঙালী আৰু নেপালী সম্প্ৰদায়ৰ। লগতে গাঁওখনত অনুসূচিত জাতি, অনুসূচিত জনজাতি আৰু আ' বি চি লোকো আছে। গাঁওখন লোকসকল হিন্দু ধৰ্মাবলম্বী।

জ্ঞাত তথ্য :

- হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গাঁৱৰ ভিতৰত বিদ্যুৎ ব্যৱস্থা পৰ্যাপ্ত। জে এফ এম চিৰ পরিয়ালসমূহ অতি কমসংখ্যাকৰ হে বন্ধন গেছৰ সংযোগ আছে। কিন্তু গাঁওখনৰ লোকসকল এতিয়াও ঘাইকৈ বনাথৰলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আৰু বন্ধন কাৰ্যৰ বাবে কাৰ্যৰিয়েই ব্যৱহাৰ কৰে। তেওঁলোকে কাৰ্যৰিয়ে সংগ্ৰহৰ বাবে বনাথৰলৈ যায় যিটো বনাথৰল ধৰংসৰ কাৰণ আৰু বন বিভাগ এই বিয়য়টোক লৈ অত্যন্ত উদ্বিগ্ন।
- জে এফ এম চি এলেকাৰ ভিতৰতে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আছে। আনন্দাতে জে এফ এম চিৰ পৰা তিনি কিলোমিটাৰ নিলগত নন্দপুৰত আছে বনাথৰল লাট কাৰ্যালয় আৰু গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়। এই গাঁওখনৰ পৰা হোজাই চহৰলৈ পৰিবহণ আৰু যোগাযোগৰ বাবে সাত কিলোমিটাৰ পথ অতিক্ৰম কৰিব লাগে।
- জে এফ এম চি এলেকাৰ ভিতৰত এটা ৰাজহৰা সভাঘৰ আছে। গাঁওবাসীসকলে সভা-সমিতিৰ বাবে ৰাজহৰা সভাঘৰৰ উপৰি অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰাথমিক বিদ্যালয়কো ব্যৱহাৰ কৰে। ঘাই ঘাই সভাবোৰ হৈছে গাঁও পঞ্চায়তৰ সভা, গাঁওবুড়াসকলৰ সভা, বন বিভাগৰ সভা আৰু অন্যান্য ৰাজনৈতিক সভা।
- গাঁওবাসীসকল পশু খাদ্যৰ বাবে বনাথৰলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। আৰু বনাথৰলত পশুখাদ্য পৰ্যাপ্ত। যিসকলৰ সামখ্য আছে তেওঁলোক পশুপালনতো জড়িত। পশুখাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসীসকল সম্পূৰ্ণভাৱে শস্যৰ অৱশিষ্টা অংশ, গছৰ পাত, ঘাঁহ আৰু সেউজ পশু খাদ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। শস্য চপোৱাৰ পিছত শস্যৰ অৱশিষ্টা অংশ পথাৰতে থাকে এইবোৰ হৈছে শস্যৰ গছৰ গুৰি, কাণু, পাত, গছৰ ছাল আৰু শস্য বীজৰ বাকলি।
- গাঁওখনত কিছু চৰণীয়া পথাৰ আছে, সেইবোৰ চৰণীয়া পথাৰতে পশুবোৰ মেলি দিয়ে। এই চৰণীয়া পথাৰবোৰৰ পশু খাদ্য মা৤্ৰ ছমাহৰ বাবে পৰ্যাপ্ত। ঝাতুকালীন চৰণীয়া এলেকাৰোৰ নিৰ্দিষ্ট কিছু এলেকাত পশুক মেলি দিয়া হয়, বাকীবোৰ এলেকাত ঘাঁহ গজিবলৈ আছুতীয়াকৈ বৰখা হয়।
- বজাৰত বেচা-কিনাৰ বাবে হাতীখুলি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীয়ে ৯ কিলোমিটাৰ নিলগত লামডিঙলৈ যাবলগা হয়। ঘৰত উৎপাদিত সামগ্ৰী বাচন, বৰ্তন, কাপোৰ-কানি, প্ৰসাধনী সামগ্ৰী, খাৰু আদি বিভিন্ন দোকানত বিক্ৰী হয়।

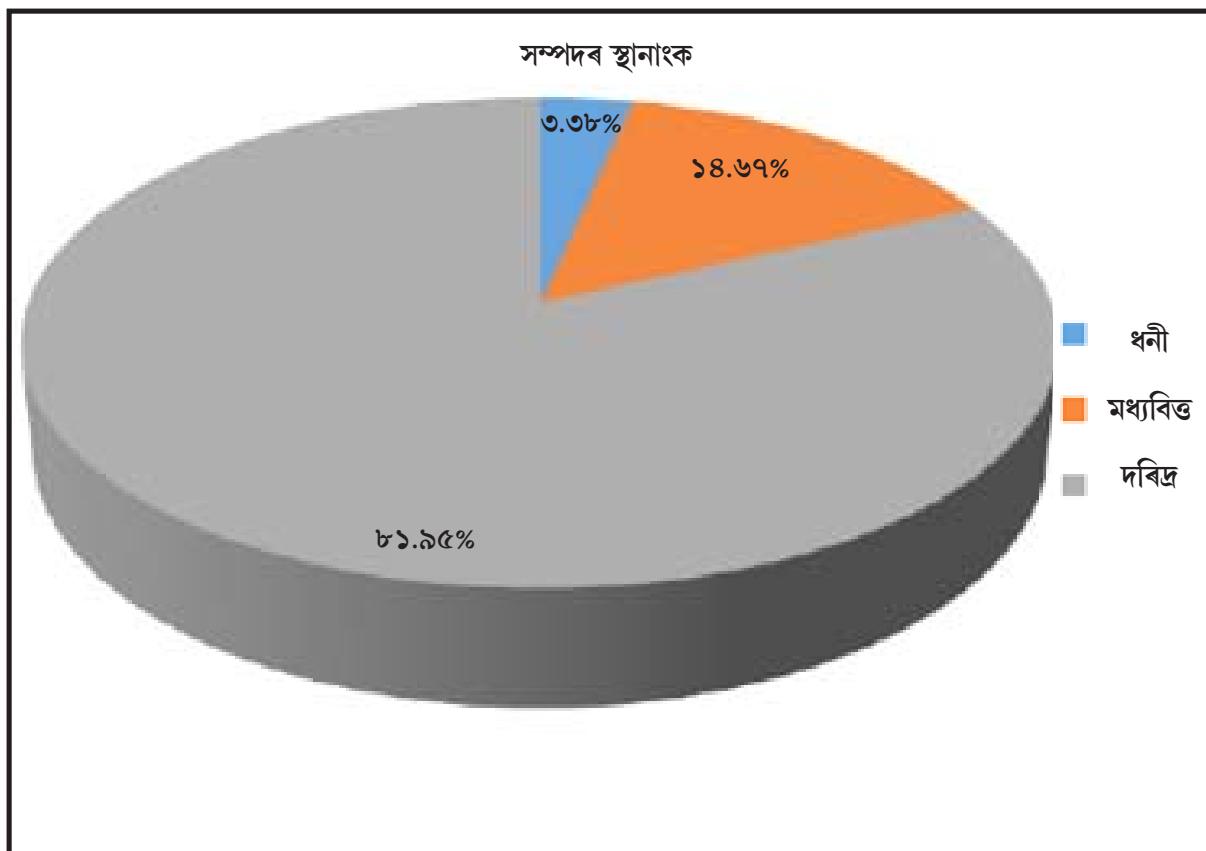
৩.২। সম্পদৰ স্থানাংক

সম্পদায়ৰ বিভিন্ন ধৰণৰ সম্পদৰ গৰাকীৰ অৱস্থা চিহ্নিত আৰু বিশ্লেষণ কৰি পৰিয়ালসমূহৰ সদস্যসকলৰ সম্পদৰ স্থানাংক বা ভাল-বেয়া অৱস্থাৰ স্থানাংক নিৰ্দ্বাৰণ কৰা হয়। এই স্থানাংক নিৰ্দ্বাৰণে প্ৰকল্পৰ হিতাধিকাৰীসকলৰ আৰ্থসামাজিক স্তৰ নিৰ্দ্বাৰণৰ বিষয়ে জনাত মূল্যায়ণকাৰীসকলক সহায় কৰে আৰু স্থানীয় মানুহৰ সম্পদ/অৱস্থা আদিৰ সংজ্ঞা আৰু সূচক নিৰ্দ্বাৰণতো সহায় কৰে। নিম্নোক্ত মানৰ ভিত্তিৰ সহায়ত সম্পদৰ স্থানাংক নিৰ্দ্বাৰণ কৰা হৈছে :

- ক) ভূমি মালিকানা
- খ) বৃত্তি

এই স্থানাংক নিৰ্দ্বাৰণৰ জৰিয়তে দেখা গৈছে যে প্ৰায় ৮১.৯৫ শতাংশ লোক দৰিদ্ৰ, প্ৰায় ১৪.৬৭ শতাংশ মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ আৰু প্ৰায় ৩.৩৮ শতাংশ ধনী হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত। দৰিদ্ৰ লোকসকল ঘাইকে অনিয়মিত দিন হাজিৰা কৰা বনুৱা। মাজে-সময়ে আনৰ মাটি আধিত লৈ খেতি কৰে। গাঁৱৰ বাসিন্দাসকলৰ যথেষ্ট পৰিমাণে কৃষি ভূমিও আছে।

তালিকা- ৩.১ ৪ সম্পদৰ স্থানাংক

৩.৩। সময়কাল সমীক্ষা

সুদীর্ঘ কাল ধরি সংঘটিত ঐতিহাসিক ঘটনা তথা অতীতের গুরুত্বপূর্ণ ঘটনাবোর সম্পর্কে জানিবলৈ দলে সময়কালীন বিশ্লেষণ সম্পন্ন করে। দলের সদস্যসকলে স্থানীয় ঘটনাবোর সম্পর্কে গাঁওবুড়া, বয়োজেয়েষ্ট লোক-তরণসকলৰ সৈতেও তেওঁলোকৰ ধাৰণা সম্পর্কে আলোচনা কৰে আৰু পৰিস্থিতিক তেওঁলোকে কিদৰে মোকাবিলা কৰিছিল, তেওঁলোকৰ জীৱনত আৰু গাঁওখনৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সেইবোৰ ঘটনাৰ কি প্ৰভাৱ পৰিছিল সেই সম্পর্কেও জানিব বিচাৰে। সেইবোৰ ঘটনাৰ সময়কালীন বিৱৰণ তলত দিয়া হ'লঃ

তালিকা- ৩.৩ : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ৰ সময়কালীন সমীক্ষা

	বছৰ	ঘটনা	ধৰণ
স্বাধীনতাৰ আগত	১৯৩৯	গাঁৱৰ নাম হাতীখুলি দিয়া হ'ল যিহেতু গাঁওখনত বহুতো হাতীৰ জাক আছিল	গাঁৱৰ স্থাকৃতিকৰণ প্ৰয়োজন
	১৯৪০	বহুতো কাৰ্বি মানুহৰ হাতীখুলিলৈ প্ৰজন হ'ল আৰু তাতে বসতি স্থাপন কৰিলে	প্ৰজন
স্বাধীনতাৰ পিছত	১৯৭৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয় স্থাপন বিবেকানন্দ প্ৰাথমিক বিদ্যালয় নামেৰে	প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ আৰম্ভণি
	১৯৮১	মা সুৰভি নামেৰে দিতীয় প্ৰাথমিক বিদ্যালয় স্থাপন	ছাত্ৰ-ছাত্ৰী খৰকৈ বৃদ্ধি
	১৯৮৫	মিঃ সুশীল দাস আৰু ইকৰামক সৰকাৰ আছিল স্নাতকোত্তৰ উন্নীৰ্ণ (প্ৰথম)	উচ্চ শিক্ষাৰ সম্পাদন
	১৯৯০	প্ৰথম অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ স্থাপন	মানসিক আৰু শাবিবৰীক ভাৱে শিশুসকলৰ উন্নৰণ
	১৯৯২	মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয় স্থাপন	উচ্চ শিক্ষালৈ এখোজ
বিংশ শতিকা	২০০৬-০৭	চিএমজিএৱাই ব অন্তৰ্গত গাঁৱৰ প্ৰধান পথটো নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল	গঠনাত্মক
	২০০৮	জে এফ এম চি গঠন	বনাধ্বলৰ সংৰক্ষণআৰু উন্নতিকৰণ গাঁওবাসীক সামৰিলে

সুদীর্ঘ কাল ধৰি ঐতিহাসিক ঘটনা তথা অতীতের গুৰুত্বপূর্ণ ঘটনাবোৰ সম্পর্কে জানিবলৈ দলটোৱে সময়কালীন বিশ্লেষণ সম্পন্ন কৰে। দলের সদস্যসকলে স্থানীয় ঘটনাবোৰ সম্পর্কে গাঁও বুড়া, বয়োজেয়েষ্ট লোক, তৰণসকলৰ সৈতেও তেওঁলোকৰ ধাৰণা সম্পর্কে আলোচনা কৰে আৰু পৰিস্থিতিৰ লগত তেওঁলোকে কিদৰে মোকাবিলা কৰিছিল, তেওঁলোকৰ জীৱনত আৰু গাঁও উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সেইবোৰ ঘটনাৰ কি প্ৰভাৱ পৰিছিল, সেই সম্পর্কেও জানিব বিচাৰে। আমাৰ সময়কালীন সমীক্ষাই গুৰুত্বপূর্ণ ঘটনাবোৰ ব্যাখ্যা কৰিছে।

হাতীখুলি গাঁওবাসীয়ে বহু বছৰজুৰি হাতীৰ উপদ্রু সহি আহিছে আৰু এতিয়াও মানুহৰ বাবে এটা ডাঙৰ সমস্যাৰপে বৰ্তি আছে, গাঁওবাসীয়ে অভাৱনীয় লোকান সহি আছে, ঘৰ, শাক-পাচলি ধৰংস হৈছে, হাতীৰ উপদ্রুৰ বাবে। এইটো গাঁওবাসীৰ জীৱনৰ বাবে এটা ডাঙৰ ভাগ্য বিপৰ্যয়। যিটোৱে বহু গাঁওবাসীক ঘৰ এৰিবলৈ বাধ্য কৰিছে। আৰু ওচৰৰ

আন ঠাইলে উঠি যাবলৈ বাধ্য হৈছে।

১৯৯০ আৰু ১৯৯২ চনত প্ৰথম অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু মাধ্যমিক বিদ্যালয় স্থাপন হৈছিল যিটোৱে এখোজ আগবঢ়াই নিলে শিশুসকলক মানসিক আৰু শাৰীৰিকভাৱে।

২০০৬ আৰু ২০০৭ চনৰ ভিতৰত চিএমজিএছৱাইৰ অস্তৰ্গত প্ৰধান পথটো গাঁৱত নিৰ্মাণ হৈছিল যিটো এটা ঐতিহাসিক ঘটনাৰপে পৰিগণিত হৈলি সুপথ যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত।

২০০৮ চনত প্ৰথম জে এফ এম চি গঠন হৈছিল যি বে-আইনী কাম-কাজ বিলাক প্ৰতিহত কৰি বনাঞ্চল সংৰক্ষণ উন্নততাৰ আৰু জড়িত প্ৰকল্পৰ উন্নতি ঘটাইছিল।

জ্ঞাত তথ্য :

- * গাঁওবাসী এই সত্যৰ ওপৰত নিশ্চিত যে গচ্ছৰ গোঁজ কাটি বগৰালে পশুৰ সংখ্যা হ্রাস পায় বনাঞ্চলত, যিটোৱে সূচায় মানুহৰ বন সংৰক্ষণৰ প্ৰতি সচেনতা।
- * জে এফ এম চি গঠন হোৱাৰ পিছতহে প্ৰধানতঃ বনাঞ্চল সংৰক্ষণৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হ'ল।

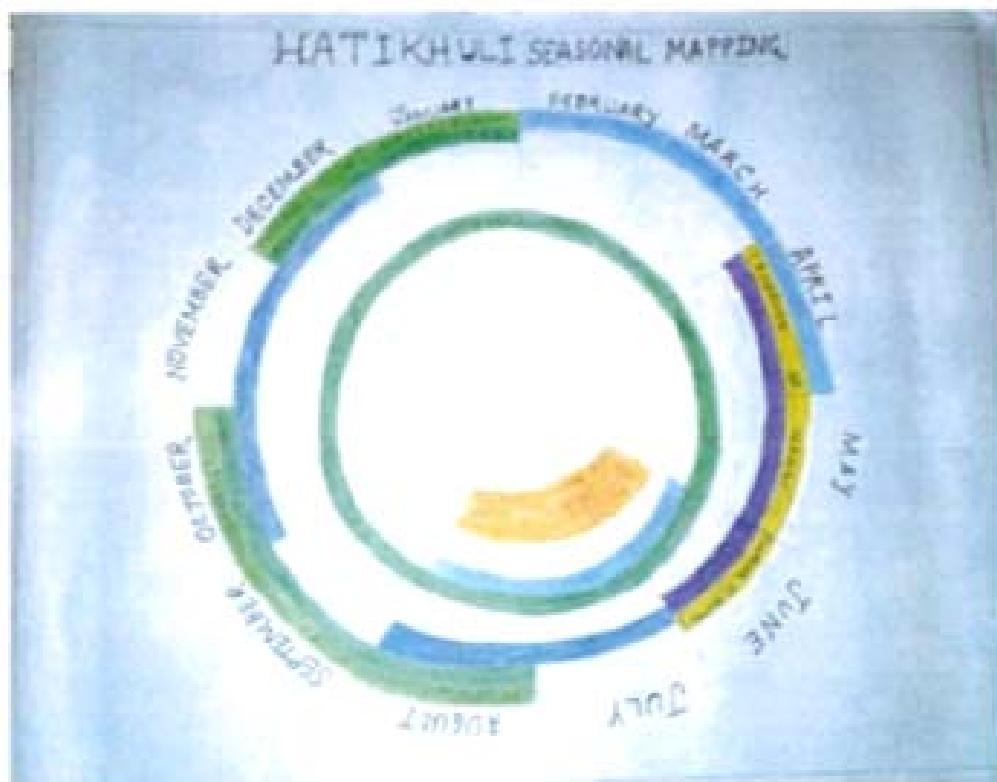
৩.৪। জীৱিকা কাৰ্যৰ খতুকালীন মানচিত্ৰায়ন

স্থানীয় লোকসকলে প্ৰস্তুত কৰা খতুভিত্তিক পঞ্জিকা সম্প্ৰদায়ৰ ভিতৰৰ খতুকালীন প্ৰণতাসমূহ সম্পর্কে তথ্য সংগ্ৰহ আৰু নিৰ্দিষ্ট হেঁচা আৰু দুৰ্বলতাবিলাকৰ সময়ক চিহ্নিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এক অত্যন্ত উপযোগী উপায়। গ্ৰংপ আলোচনাৰ সময়ত (সংগৃহীত তথ্যবোৰ যাচাই কৰাৰ বাবে আলোচনা) প্ৰায়েই মাটিৰ ওপৰত খতুভিত্তিক কৃষি পঞ্জিকা অংকন কৰা হয় আৰু এই পঞ্জিকাৰ মেট্ৰিক্স বা ৰেখাংকনত শিলঞ্চি অথবা বীজবোৰ শস্যৰ প্ৰতীক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি শস্যৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক দেখুওৱা হয়। আনহাতে খতু ভিত্তিক বৃন্দি বা হ্রাস দেখুৱাবলৈ সাধাৰণ ৰেখাৰেও ৰেখাচিত্ৰ (গ্রাফ) অংকন কৰিব পাৰি। সমগ্ৰ বছৰ ধৰি সমগ্ৰ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত পলককতে চাৰলৈ এখন পঞ্জিকাতে খতুভিত্তিক প্ৰকাৰভেদেৰ সমগ্ৰ বিষয়ক সামৰি ল'ব পাৰি। এই প্ৰকাৰভেদে বা পৰিৱৰ্তনবোৰ হৈছে, বৰষুণ, শস্যৰ পৰ্যায়ক্ৰম, বনুৱাৰ চাহিদা, মজুৰী ভিত্তিক নিযুক্তিৰ পৰ্যাপ্ততা, বাহিৱলৈ প্ৰৱেজন, মানুহৰ ৰোগত আক্ৰান্ত হোৱাৰ ঘটনা, ব্যয়ৰ পৰ্যায়সমূহ আৰু অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ সময়বিলাক, যেনে উৎসৱ আদিকো ইয়াত দেখুৱাব পাৰি।

খতুভিত্তিক মানচিত্ৰায়নত ঘাইকৈ শস্য খেতিৰ বিষয়টোক সামৰি লোৱা হয়। খতুভিত্তিক মানচিত্ৰত আমি কৃষিজাত, শস্য আৰু খেতি কামৰ তিনিটা সময়, যেনে বীজ সিঁচা, শস্য ৰোপণ আৰু শস্য চপোৱাৰ নিয়মবোৰ বিবেচনা কৰাৰ লগতে গোটেই বছৰ ধৰি বিতং তথ্য সংগ্ৰহ কৰো। খতুভিত্তিক মানচিত্ৰায়ণৰ জৰিয়তে দেখা গৈছে যে গাঁৱত উৎপাদন কৰা ঘাই ঘাই শস্যবোৰ হৈছে— মাটিকঠাল, বিলাহী, আলু, জলকীয়া, বন্ধাকবি, ফুলকবি, আম ইত্যাদি। বনাঞ্চল গ্ৰংপ আলোচনাৰ সময়ত জানিব পৰা তথ্য মতে জে এফ এম চি-ৰ গাঁওবাসীসকলৰ জীৱিকাৰ প্ৰধান উপায়বোৰ হৈছে, ঘৰটীয়া পশুপালন-প্ৰজনন (গাহৰি আৰু হাঁহ-কুকুৰা), বয়ন, দিনহাজিৰা কাম, ৰাজমিস্ত্ৰীৰ কাম, চিলাই কাম, কাঠৰ আচৰাবৰ কাম। এইবোৰ কাম খতুকালীন চৰিত্ৰৰ নহয়।

মানচিত্র : ৩.২ (ক) : হাতীখুলি জে এফ এম চি-ব খাতুভিত্তিক মানচিত্র

SEASONAL MAPPING OF HATIKHULI

শ্রী বিশ্বাস
শ্রী অমৃত দাস
শ্রী অমৃতা পাঠ
শ্রী পূরুষ মনোহার
শ্রী শিশির মনোহার
শ্রী মঢ় কাব্য পাঠ

তালিকা- ৩.৪ খাতুকালীন শস্যর ধরণ

ক্ষেত্রজাত শস্য	বীজ সিঁচা	শস্য চপোরা	সংগ্রহ (ছিঞ্জা)
বন্ধাকবি	জুলাই	আগস্ট	নরেশ্বর-ডিচেম্বর
ফুলকবি	জুলাই	আগস্ট	নরেশ্বর-ডিচেম্বর
বেঙেনা	জুলাই		নরেশ্বর-ডিচেম্বর
বঙালাউ	জানুরাবী-মার্চ		মে'-জুন
আম	ডিচে-জানুঃ (কলি পেলোরা)		মে'-জুন
কঠাল	ডিচেম্বর-জানুরাবী		ছেপেটম্বর-অক্টোবর
মেহু	জুলাই-ছেপেটম্বর		নরেশ্বর-ডিচেম্বর
সরিয়হ	অক্টোবর		
জলকীয়া		গোটেই বছৰজুৰি	
ধান		গোটেই বছৰজুৰি	

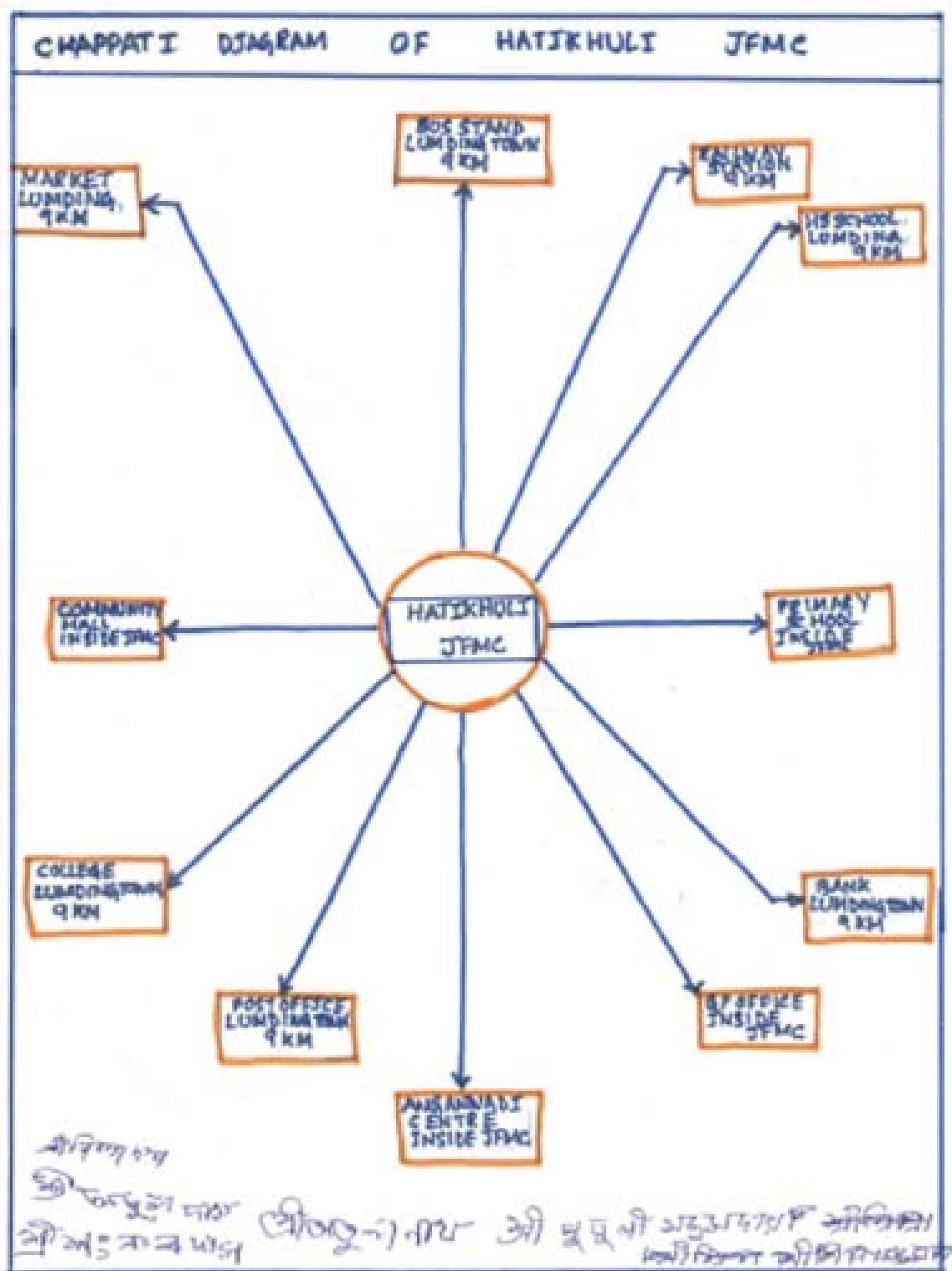
জ্ঞাত তথ্য :

*অক্টোবরৰ পৰা মার্চ মাহলৈকে পানীৰ যোগান পৰ্যাপ্ত নহয়। ফলত সেই সময়ছোৱাত উৎপাদনশীলতা হ্রাস পায়।

VENN DIAGRAM OF HATIKHULI JFMC

৩.৬। চাপাটি ডায়েগ্রাম

অগ্রাধিকাৰ স্থানাংক -ই পি এ আৰু জীৱিকা

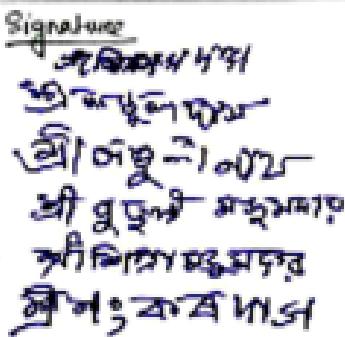
ই পি এ কাৰ্যসূচী	A খোৱাপালী	B পথ সংযোগকৰণ	C বিদ্যুৎকৰণ	D শিক্ষানুষ্ঠান	বাজহুৰা স্বাস্থ্য বিধিসম্মত E ব্যৱস্থাপনী	চিনাঙ্গ	শ্ৰেণীকৰণী পদবী
খোৱাপালী A	X	A	A	A	A	4	1
পথ সংযোগকৰণ B		X	B	B	E	3	2
বিদ্যুৎ C			X	D	E	2	4
শিক্ষানুষ্ঠান D				X	E	1	5
বাজহুৰা স্বাস্থ্য বিধিসম্মত ব্যৱস্থাপনী E					X	2+	3

জীৱিকা কাৰ্যসূচী

জীৱিকা কাৰ্যসূচী	A কৃষি শস্য উদ্যান শস্য	B পশুধন	C খাদ্য প্রস্তুতকৰণ	D মৌলিকান	E মৰাপাটি আৰু ৰাঁহ	চিনাঙ্গ	শ্ৰেণীকৰণী পদবী
কৃষি শস্যA উদ্যান শস্য	X	A	A	A	A	4	1
পশুধন B	X	X	B	B	B	3	2
খাদ্য প্রস্তুতকৰণ C	X	X	X	C	C	2	3
মৌলিকান D	X	X	X	X	E	1	5
মৰাপাটি আৰু ৰাঁহ E	X	X	X	X	X	1+	4

EPA and Livelihood Activity of HATIKHULI JFMC

EPA activity							
EPA Activities	Drinking water (A)	Road connectivity (B)	Electricity (C)	School (D)	Sanitation (E)	Marks	Rank
Drinking Water (A)	X	A	A	A	A	4	1
Road Connectivity (B)		X	B	B	E	3	2
Electricity (C)			X	D	E	2	4
School (D)				X	E	1	5
Sanitation (E)					X	2 ⁺	3
Livelihood activity							
Livelihood Activities	Agriculture & Horticulture (A)	Livestock (B)	Food Processing (C)	Bee Keeping (D)	Cane & Bamboo (E)	Marks	Rank
Agriculture & Horticulture (A)	X	A	A	A	A	4	1
Livestock (B)	X	X	B	B	B	3	2
Food Processing (C)	X	X	X	C	C	2	3
Bee Keeping (D)	X	X	X	X	E	1	4
Cane & Bamboo (E)	X	X	X	X	X	1 ⁺	5

<u>Signature</u>

পরিষিক্ত ৪

আলোকচিত্র

পি আব এ অংকণৰ মুহূৰ্তত

পি আব এ কৰ্মসূচী

গাঁওবাসীর সৈতে একেলগে এখন আলোকচিত্র

পরিশিষ্ট ৫

জে এফ এম চির সদস্যসকলৰ নামৰ তালিকা

S. No. -> নথি নং।
Name of JPMC : জে এফ এম চির।
Division : বিভাগ।
Range : রেঞ্জ।

জে এফ এম চির সদস্যসকলৰ নামৰ তালিকা

Sr. No.	Name	Father's / Husband's name	Age	Male / Female	Education	SC/ST / BC/OSC
১	মুন্দু চৌধুরী	শেখ আব্দুল হামিদ চৌধুরী	৬২	M	P.U	SC
২	মুন্দু পালকুমাৰ	পালকুমাৰ চৌধুরী	৪০	F	3	..
৩	পুষ্পা চৌধুরী	পুষ্পা চৌধুরী	৫১	M	P.U	..
৪	মুন্দু পালকুমাৰ	পালকুমাৰ চৌধুরী	৪৫	M	4	SC
৫	মুন্দু চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৪৩	M	3	..

৬	মুন্দু চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫০	M	3	..
৭	মুন্দু চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫১	M	3	OSC
৮	পুষ্পা চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫১	M	4	SC
৯	পুষ্পা চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫১	F	6	SC
১০	পুষ্পা চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫৩	F	9	SC
১১	পুষ্পা চৌধুরী	পালকুমাৰ চৌধুরী	৫০	F	4	SC

ବାନ୍ଦିଯାରେ :-

- ୧) ଅମ୍ବାରୁକ୍ତ ପରିପାଳନା କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।
- ୨) କେତେକ ଉଲ୍ଲେଖନ ପାଇଁ ପାଇଁ ।
- ୩) PRA ଏବଂ କେତେକ ପାଇଁ ।
- ୪) ଅଧିକ ଉପର୍ଯ୍ୟାମ ପାଇଁ ।
- ୫) ଅଧିକ ପରିପାଳନ ।
- ୬) ପରିପାଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

Digitized by Google

ବ୍ୟୋଦ - ୨୭. ଶୁଣି ପାହିଲେ ଖୁବ
କାମ - ଅର୍ଥାତ୍) ୧ ଲକ୍ଷ
ରୂପାଳ୍ୟ -

1. जापान दिवस -
2. Japan Day

3. प्रज्ञान
प्रतिष्ठान

4. अंतर्राष्ट्रीय दृष्टि

5. अंतर्राष्ट्रीय सम्बन्ध

6. द्वारा देश सम्बन्ध

7. जीवी विज्ञान एवं विज्ञान

8. श्री विजय कुमार

9. श्री विजय कुमार - ८०८

10. श्री विजय कुमार

11. विजय कुमार

12. विजय कुमार

13. विजय कुमार

14. प्राचीन विज्ञान

ମୋହନ କାର୍ତ୍ତିକ ପାଠ୍ୟକ

22. अमरा दास 29. विजयेन्द्र चंद्रेश
 23. श्रीमाति दास 30. अमरा-प्रभु महापत्र
 24. श्री शशीलक्ष्मी दास 31. अमरा रामेश
 25. उमापाल-कन्दामुख 32. श्री विजयेन्द्र चंद्रेश
 26. श्री अमरा दास 33. अमरा रामेश
 27. श्री अवगति सोधी 34. श्री अमरा दास
 28. श्री बुद्धी भट्टाचार्य 35. अमरा पाण्डा दास
 29. अमिताध्यम-सुनाम 36. श्री अविकृष्णु दास
 30. अमीर फ़ैज़ादास 37. अमीर फ़ैज़ादास
 31. श्री लक्ष्मी-दास 38. अमीर फ़ैज़ादास
 32. श्री रामेश 39. अमीर फ़ैज़ादास

ପ୍ରକାଶକୀ

ବ୍ୟାକ କିମ୍ବା ଅବୀ ୨୦୧୫ ଶେଷରେ କାଗ୍ଜ ପାଇଁ ଲିଖିଥିଲା ଏହାରେ
ପ୍ରଥମ ବ୍ୟାକରେ ଯତନ ଅଭିଭାବ କରିବା ହେଲା । ଏହାରେ ପରିବାରର କାଳ
ବ୍ୟାକରେ ଏହାରେ ଯତନ ଅଭିଭାବ କରିବା ହେଲା । ଏହାରେ ପରିବାରର
ବ୍ୟାକରେ ଏହାରେ ଯତନ ଅଭିଭାବ କରିବା ହେଲା । ଏହାରେ ପରିବାରର
ବ୍ୟାକରେ ଏହାରେ ଯତନ ଅଭିଭାବ କରିବା ହେଲା ।

Japan Day

পরিশিষ্ট ৬ (নথি ১)

তালিকা-১ : জে এফ এম চির মূল তথ্য

ক্রমিক নং	জেএফএমচি /গাঁও	গঠনৰ তাৰিখ	কাৰ্য্যকৰী সদস্যৰ সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সদস্য সচিবৰ নাম	গাঁও উন্নয়ন নিৰ্ধাৰণ	প্রতি পৰিয়াল বা ব্যক্তিৰ বৰঙণি	সামাজিক বেৰ হয়/নহয়	লক্ষ্য প্ৰাপ্তি	শ্ৰেণী নিৰ্ধাৰণ আৰু আৰ এফ অ'ব দ্বাৰা জে এফ এম চিৰ সফলতাৰ % হাৰ
১	হাতীখুলি	২০০৯	১১	তপন দে'	নলিনী কলিতা, ফৰেষ্টাৰ- ১	-	—	-	—	৮০%

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন।

তালিকা-২ : জে এফ এম চিৰ গাঁওভিত্তিক জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা-২ : প্ৰকল্প গাঁওসমূহৰ জনসংখ্যাৰ অৱস্থা

গাঁৰৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	অনুসূচিত জাতি		অনুসূচিত জনজাতি		অ'ব চি		সাধাৰণ		মুঠ- সকলো শ্ৰেণী
		পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	পুৰুষ	মহিলা	
হাতীখুলি	২৬৬	৫২৫	৪৮১	-	-	৬২	৪৯	২৩৩	১৮৭	১৫৩৭

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন।

তালিকা- ৩ : জে এফ এম চিৰ ভূমি মালিকানাৰ ভিত্তিত কৃষকসকলৰ শ্ৰেণী

ক্রমিক নং	গাঁৰৰ নাম	ভূমি মালিকানা অনুযায়ী কৃষকৰ শ্ৰেণীৰ ধৰণ				মুঠ
		ধনী কৃষক > ১০ হেক্টেৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টেৰ	উপাস্ত কৃষক পৰিয়াল	ভূমিহীন পৰিয়াল	
১	হাতীখুলি	-	৫	২০৯	৪১	২৫৫
	মুঠ	-	৫	২০৯	৪১	২৫৫

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্রতিবেদন।

তালিকা- ৪ : জে এফ এম চির পশুধনৰ সংখ্যা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁও ভিত্তিক পশুধনৰ সংখ্যা								
		গৰু	ম'হ	ছাগলী	ভেড়া	ষাঢ় গৰু	উট	মুর্গী	অন্যান্য	মুঠ
১	হাতীখুলি	৩০০	-	৩২০	-	-	-	১৬১২		২০৮২

তালিকা- ৮ : জে এফ এম চির আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অবস্থিতি	যদি অন্য ঠাইত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)	অবস্থাৰ আৰু মৰ্যাদা বৰ্তমান ব্যৱহাৰৰ
১	প্ৰধান পথ	ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ	৭ কিঃমিঃ	ভাল
২	বিদ্যুৎ	লামড়িং	৯ কিঃমিঃ	ভাল
৩	ৰন্ধন গেছৰ সংযোগ	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
৪	পৰিবহণ	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
৫	জনস্বাস্থ্য কৰিকৰী	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল নহয়
৬	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	হাতীখুলি গাঁও	স্থানীয়	ভাল
৭	ডাক ঘৰ	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
৮	বেংক	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
৯	ফোন	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
১০	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	হাতীখুলি গাঁও	০.৫ কিঃ মিঃ	ভাল
১১	গাঁও পথগায়ত কাৰ্যালয়	পশ্চিম লামড়িং	২ কিঃ মিঃ	ভাল
১২	আৰক্ষী থানা	লামড়িং	৪ কিঃ মিঃ	ভাল
১৩	বন কাৰ্যালয়	বৰলংঘৰ	৪ কিঃ মিঃ	ভাল
১৪	ডাক ঘৰ	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	অসফল
১৫	বাছৰ সুবিধা	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	অসফল
১৬	বেঁল ষ্টেচন	লামড়িং	৯ কিঃ মিঃ	ভাল
১৭	খোৱাপানী	নলীনাদ-৩১	গ্ৰাম্য এলেকাৰ অন্তৰ্গত	নিয়মীয়া মান
১৮	জে এফ এম চি সম্পদ সভাঘৰ(ৰাজহৰা) পেট্ৰোমেক্স, লাউড স্পীকাৰ, বাচন-বৰ্তন	অন্তৰ্গত		
১৯	জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়	হোজাই	৬.২ কিঃমিঃ	ভাল

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্ৰতিবেদন।

তালিকা- ৬ : কৃষিজাত শস্য

শস্যের প্রকার	বর্ষা নির্ভর		জনসিথ্রণ	
	শস্যের নাম	এলেকা হেক্টের হিচাপত	শস্যের নাম	এলেকা হেক্টের হিচাপত
খাবিফ	ধান (আইজং, পংকজ	৩৩.৪০		
ৰবি শস্য	সৰিয়হ	১২		
অন্যান্য	শাক-পাচলি	৮৫.১২		

তালিকা-৭ : গাঁৱৰ শস্য উৎপাদন কৃপাৰেখা

শস্যের প্রকার	মুঠ উৎপাদন (আনুমানিক) কিঃগ্রাঃত	পৰিয়াল বৃদ্ধিৰ সংখ্যা	গাঁড় মান উৎপাদন (কুঃ-হেঃ) আনুমানিক	শস্য এলেকাৰ অন্তগত (হেঃ) আনুমানিক
ধান	৩১৯২	২৬	৯৫.৫৭	৩৩.৪০
তৈল বীজ	২০০	২০৯	৬.২৫	৩২
শাক-পাচলি	১০৬৮	২৬৬	১২.৫	৮৫.১২

তালিকা- ৮ : পশুখাদ্যৰ পর্যাপ্ততা

প্রকার	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যের অৱশিষ্ট		✓	
গচ্ছৰ পৰা খাদ্য	✓	✓	✓
ঘাঁঁহ	✓	✓	✓
সেউজীয়া খাদ্য			✓
বনাঞ্চলত চাৰণ			✓

তালিকা- ৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ স্থান

ক্রয়ৰ বাবে	অৱস্থান	যদি অন্য গাঁৱত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)
গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান	লামডিং চহৰ	৯ কিঃমিঃ
সাপ্তাহিক বজাৰ	লামডিং চহৰ	৯ কিঃমিঃ
প্ৰথান বজাৰ	লামডিং চহৰ	৯ কিঃমিঃ
অন্যান্য বিশেষ	—	—

তালিকা- ১০ : জলসম্পদ সুবিধার পর্যাপ্ততা

জলের উৎস	সংখ্যা	পানীর পর্যাপ্ততা (উপযুক্ততা, ঝাতুকালীন)	ব্যবহার (খোরাব বাবে, জলসিথল, গা-ধোরা)
দমকল		পর্যাপ্ত	খোরাপানী, গা-ধোরা
নদী-নলা		ঝাতু অনুযায়ী	গা-ধুরা
জুরি			
খাল			
পানীর চৌবাচা			
অন্যান্য, কুঁৰা	৩৪	পর্যাপ্ত	খোরাপানী
		ব্যক্তিগত (চৰকাৰী)	

তালিকা- ১১ : শক্তি ব্যবহার

ইন্হনৰ প্রকাৰ	নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰশীল মাহৰ সংখ্যা	উৎস (স্থানীয় গাঁও, বন, অন্যান্য উৎস)	মুখ্য / গৌণ
কাঠখৰি	২৬৬	গোটেই বছৰ	বনাঞ্চল	মুখ্য
কেৰাচিন	১৮০	গোটেই বছৰ	বনাঞ্চল	গৌণ
গোবৰ জৈৱ গেছ	-	-	-	-
গোবৰ পিঠা	-	-	-	-
ৰঞ্জন গেছ	৮০	গোটেই বছৰ	চৰকাৰী	গৌণ
বৈদুতিক চৌকা	-	-	-	-
অন্যান্য	-	-	-	-

তথ্য-II : জীরিকাৰ সুযোগ বিশ্লেষণ

তালিকা- ১২ : কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
কম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি ■ বছৰেকত এবিধ শস্যৰ খেতি ■ সাৰ, কীটনাশক, পতংগ নাশক দৰৱ আদিৰ ব্যৱহাৰ অতি নগণ্য। ■ জলসিদ্ধন ব্যৱহাৰ অভাৱ। ■ কৃষি আন্তঃগাঁথনি, আধুনিক সা-সঁজুলি আৰু যন্ত্ৰপাতি আদিৰ অভাৱ। ■ উচ্চ উৎপাদনশীল বীজ সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উপযুক্ত আৰু উচ্চমানৰ সাৰ, কীটনাশক আদিৰ প্ৰয়োগ। ■ নতুন আৰু অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ। ■ সু-সংগ্ৰহ প্ৰশিক্ষণ। গাঁওবাসীয়ে উন্নত কৃষি ব্যৱহাৰক আকোৱালি লোৱা। ■ উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজ ব্যৱহাৰৰ অঁচনি 	<ul style="list-style-type: none"> ■ টেক্টুৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ। ■ কৃষি-নীতি উন্নতকৰণৰ কাৰ্যসূচী ■ সাৰ, কীটনাশক, বৰ্ণসংকৰ বীজ আদিৰ অতি কমৰ ব্যৱহাৰ।
ভঁৰাল আৰু উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ সংৰক্ষণ পদ্ধতি সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ। ■ বিদ্যুতৰ সৰবৰাহ নোহোৱাৰ বাবে শীতল মজুত অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী দীৰ্ঘকাল ধৰি মজুতৰ সুবিধা। ■ উপযুক্ত শস্য মজুত কৰি ৰখাৰ সুবিধা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পেকেজিং ■ পৰিবহণ আৰু বিপন্নণ
বিপণন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পৰিবহণ ব্যৱস্থা অতি শোচনীয়। ■ মধ্যভোগীৰ বাবে বজাৰৰ সৈতে পোন পটীয়া যোগাযোগ স্থাপন কৰিব নোৱাৰে। ■ বিপণন কলা-কৌশল সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ, বিক্ৰীৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰকৃত পৰিবহণ ব্যৱস্থাই কৃষকসকলক তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী নিকটৰত্বী বজাৰলৈ লৈ যোৱাত সহায় কৰিব। ■ মধ্যভোগীক আঁতৰাই বজাৰ মূল্য সৰ্বোচ্চ হাৰত বৃদ্ধি কৰা। ■ বৰ্তমান বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বৰ্তমান মূল্যৰ বিষয়ে অধিক জ্ঞান। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ মিলন

তালিকা- ১৩ : পশ্চিম

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
চৰণীয়া ভূমি কম	প্ৰযোজ্য নহয়	-	-
পশ্চ খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ শোচনীয় বিভীষণ অৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা ক্ৰয় কৰাৰ অক্ষমতা। ■ গছ-গছনিৰ পৰা পশ্চখাদ্য, শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ কেৱল ৩-৬ মাহৰ বাবে পৰ্যাপ্ত। বছৰ জুৰি পৰ্যাপ্ত নহয়। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চপালনৰ দ্বাৰা উচ্চ উপার্জন ■ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰিলে পশ্চ খাদ্যৰ বাবে ভাল ঘৰুৱা বজাৰ আৰু এই সুবিধাই জীৱিকাৰ বিকল্প সুযোগ সৃষ্টি কৰিব। 	পশ্চিম খণ্ডৰ উন্নত সুবিধাৰ বাবে পশ্চিমিক্সা বিভাগৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন
পশ্চ চিকিৎসা ব্যৱস্থা	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চ চিকিৎসাৰ কোনো কেন্দ্ৰ নাই। ■ যথোপযুক্তভাৱে পশ্চ পালন-প্ৰজনন সম্পর্কে জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ■ গৃহপালিত পশ্চৰ জীৱনকাল (আয়ুস) বৃদ্ধি। ■ গাঁওবাসী পশ্চপালনৰ প্রতি আকৃষ্ট হোৱাৰ লগতে এই সম্পৰ্কীয় সজাগতা বৃদ্ধি হ'ব। 	
দুঃখ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পশ্চ খাদ্যৰ অভাৱ ■ দুঃখ উৎপাদ বৃদ্ধিৰ বাবে বিজ্ঞানসম্মত পশ্চপালন সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ দুঃখ উৎপাদনৰ প্ৰশিক্ষণৰ দ্বাৰা উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায় ■ দুঃখৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাব অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত জাতৰ পশ্চিমৰ ব্যৱহাৰ 	
দুঃখ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ■ প্ৰত্যক্ষ দুঃখ বজাৰৰ সৈতে যোগাযোগ কৰ ■ বিভিন্ন দুঃখজাত দ্ৰব্যৰ বজাৰ চাহিদাৰ প্রতি জ্ঞান নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বৃহৎ দুঃখ বজাৰৰ চাহিদা 	

তালিকা- ১৪ : কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ (এন ডলিউ এফ পি)

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
কম সংগ্ৰহ	<ul style="list-style-type: none"> ■ কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ সুলভ নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ পৰ্যাপ্ত সাৰুৱা চনপৰা ভূমিৰ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ খাদ্য শস্য আৰু ঔষধি গছ ৰোপণ
মূল্য সংযোজন	<ul style="list-style-type: none"> ■ পদ্ধতিগত গোটৰ অভাৱ ■ প্ৰযোজনীয় সম্পদ যথেষ্ট নহয় ■ উপযুক্ত কাৰিকৰী জ্ঞান নাই 		

তালিকা- ১৫ : বিশেষ দক্ষতা : হস্তান্ত

বাধাসমূহ	কারণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কর্মসূচী
কেঁচামালৰ পর্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ■ টুকি পোৱা স্থানৰ ভিতৰত (বজাৰ ৭ কিঃ মিৎ দূৰত) কেঁচামালৰ অভাৱ ■ ভঁৰাল নাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপনৰ বাবে উমেহতীয়া ঠাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ কেঁচামালৰ ভঁৰাল স্থাপন।
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান	<ul style="list-style-type: none"> ■ উচ্চ মানৰ সামগ্ৰীৰ ভঁৰাল ■ পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ নতুন বজাৰ উলিওৱাৰ কাৰণে উন্নতমানৰ সামগ্ৰী উৎপাদন। 	<ul style="list-style-type: none"> ■ আধুনিক যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলিৰ বিষয়ে প্ৰশিক্ষণ। ■ গাঁওবাসীসকলক উন্নত প্ৰযুক্তি প্ৰদান।
বজাৰৰ সন্তোষনীয়তা	<ul style="list-style-type: none"> ■ মান সন্মত বজাৰৰ অভাৱ ■ মূল্য নীতিৰ অভাৱ ■ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে সংযোগ নাই ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী বা নতুন প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন কৰা নহয় 	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ জৰিয়তে নতুন নতুন বজাৰ উলিওৱা 	<ul style="list-style-type: none"> ■ উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ বাবে প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে চুক্তিৰ ব্যৱস্থা
খণ্ড সুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ■ বেংক বা ডাকঘৰৰ ছেভিংছ বেংকৰ সৈতে সংযোগ নাই। ■ চৰকাৰ আৰু বেংকসমূহৰ উন্নয়ন আঁচনিবোৰ সম্পর্কে সজাগতাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিস্তীয় সাহায্য ■ সহজতে খণ্ড লাভৰ সুযোগ প্ৰদান 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ, নিৰ্ধাৰিত কালৰ ভিত্তিত (টাৰ্ম ল'ন), কাৰ্য্যকৰী (চলিত) মূলধনৰ ব্যৱস্থা
বিবিধ প্ৰকাৰ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ■ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী বা নতুন প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন নকৰা। ■ দ্রব্যৰ বহুমুখীতা সম্পৰ্কীয় ধাৰণাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ আধুনিক যুগৰ বজাৰৰ চাহিদা অনুসৰি চাহিদা থকা সামগ্ৰীৰ উৎপাদন 	<ul style="list-style-type: none"> ■ দক্ষতা উন্নতকৰণ আৰু নতুন সামগ্ৰী তথা বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পর্কে প্ৰশিক্ষণ

তালিকা- ১৬ : ঋণৰ সুবিধা

বাধাসমূহ	কাৰণসমূহ	সুযোগ সমূহ	কৰ্মসূচী
ঋণগ্রস্ততা	নাই	■ নিকটৱতী এলেকা আধুনিক বিন্দীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন	
সুতৰ হাৰ	■ বেচৰকাৰী ঋণদাতাসকলৰ দ্বাৰা উচ্চ হাৰত সুদ ধাৰ্য	■ ৰাজ সাহায্য হাৰত ঋণৰ ব্যৱস্থা	
ঋণৰ পৰ্যাপ্ততা	■ ৰুঁকি (risk) লোৱাত ভয় ■ নথি-পত্ৰ সম্পর্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱা	■ ষ্টার্ট-আপছ উদ্যমিতা প্ৰকল্প (ভেঞ্চাৰ)	
বন্ধকৰ অসুবিধা	■ বন্ধক ৰখা সম্পত্তিৰ যথোপযুক্ত নথি প্ৰস্তুতকৰণৰ অভাৱ	■ এলেকাত যথোপযুক্ত দলিল পত্ৰ বা নথি তৈয়াৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সজাগতাৰ অভাৱ	

Approved

 Divisional Forest Officer
 Nagaon South Division
 Hojai.